

LIETUVIŲ
DIENOS

“TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ VYR. REDAKTORIUS KUN. PR. GAIDA

LITHUANIAN DAYS
NOVEMBER 1980

1980 M. LAPKRIČIO MĖN.

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

(ISSN : 0024-2950)

4364 Sunset Blvd.—Hollywood, CA 90029
Telefonas: 664-2919

1980, lapkritis Nr. 9 (308)
November, 1980 No. 9 (308)

Eina XXXI metai
Volume XXXI

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIŲ", LEISTU 1946-49 M.

"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN, PUBLISHED 1946-49.

Redaguoja
REDAKCIŲ KOLEGIJA

Rūta Skirius, MPA
Margis Matulionis, MA
English Editorial Staff

Antanas F. Skirius
Leidėjas/Publisher

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę. Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or Lithuanian Days magazine

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį
Use of material from "Lithuanian Days"
permissible only with indication of this source.

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukiamas prenumeratą, skaitytojas administraciją informuoja laišku.

Subscription will be renewed automatically at expiration date. If subscription is to be discontinued, notice to that effect should be sent to the publication.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpjūčio mėn.

Published monthly, except July and August

Please send any changes of address to:
LITHUANIAN DAYS

4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029
Allow six weeks for the change.

Atskiro nr. kaina \$1.80 Single Copy \$1.80

Prenumerata \$18.00, Kanadoje \$20.00
Subscription \$18.00 Per Year, Canada \$20.00

Garbės prenumerata/Honorary subscription \$30.00
"Second Class Postage Paid at Los Angeles, Calif."

VIRSELIAI / COVERS

FRONT COVER

Rev. Pranas Gaida-Gaidamavicius

Editor of *Tėviškės Žiburiai* (The Lights of Homeland), the Lithuanian Weekly of Canada

Rev. Pranas Gaida was born on January 26, 1914 in Bajorai, county of Ukmerge, Lithuania. After finishing high school in Sirvintos and Kedainiai, Gaida studied philosophy and theology at the Seminary in Kaunas and at the University of Vytautas the Great. In 1937, soon after graduation, he was ordained priest.

After three years of pastoral activities in the parishes of Onuskis and Sirvintos (diocese of Kaišiadorys), Gaida withdrew to Germany at the onset of the Soviet invasion of Lithuania. In Germany, he pursued higher degrees in philosophy and theology at the Universities of Muenster i.W. and Freiburg i. Br. He received his doctor's degree from the University of Freiburg i. Br. in 1945; his doctoral thesis was titled "The Religious Unrest of Man" (written in German).

At the end of World War II he was appointed chaplain in the Lithuanian community in Freiburg i. Br. From 1946 to 1950 he served the Lithuanian community of Lvege in Belgium, taking particular care of Lithuanians working in the coal mines as assistant priest in a Belgian parish. At the same time he undertook postgraduate studies at the University of Louvain (1946-1948).

In 1950 Gaida emigrated to Canada to teach philosophy in the Seminary of Mont-Laurver, Quebec, and to work in the Gracefield parish as assistant priest.

In 1954 Gaida was invited by the publishers of *Teviskes Ziburiai* in Toronto to join the full time staff as assistant editor to the editor-in-chief Dr. Adolfas Sapoka. While consenting to this, he also continued to serve the Catholic community as assistant priest in the local parish of St. Dunstan's. When Dr. A. Sapoka died in 1961, Gaida was entreated to assume the full responsibility of editor-in-chief. At first he worked alone at the arduous job, but later was aided by Vytautas Kastytis-Tvardauskas, an assistant editor. And so, until today, *Teviskes Ziburiai* has two editors and the many essential collaborators and contributors.

Rev. Gaida's journalistic career is not entirely accidental. He had been a contributor to different newspapers and periodicals in Lithuania, including *Ateitis*, *Naujoji Romuva*, *Rytas*, *Amžius* and others. While in Belgium he was editor of the Lithuanian fortnightly newspaper *Gimtoji Salis* (1947-1952) and a contributor to the Belgian daily newspaper *La Libre Belgique* under the pseudonym of Pierre Chantier.

In Lithuania Gaida, together with V. Mankeliūnas, translated the book *Jaunos Sielos Auklejinimas* (Jugendseelsorge) written by Tihamer Toth. While abroad he also wrote three philosophical books: *Isblokstasis Zmogus* (Uprooted Man), *Milžinas, Didvyris, Sventasis* (Giant, Hero, Saint), *Didysis Nerimas* (The Great Unrest). In these books he examines the situation of homeless man, the values of human life, and man's search for God. Recently, he prepared a monograph about the famous

TURINYS / CONTENTS

LIETUVIŠKOJI DALIS

	Psł.
Kanados lietuviai	3
Juozas Prunskis — Talentingas kultūrininkas. Pokalbis su "Tėviškės Žiburių" red. kun. P. Gaida.	4
Gr. Krivickienė — Lieuvatitės atsiekimai Washingtono spaudoje.	7
Juozas Prunskis — Teatro festivalis Chicagoje.	8
Balys Brazdžionis — Lietuvybė Brangiai kainuoja. Apie "Lietuvos Aidų" radijo programas. . .	9
Birutė Kemežaitė — Dailininkas J. Tričys ir jo kūryba. .	10
Alė Rūta — Pokario klaikuma J. Kralikausko ro- mane "Po ultimatumo".	11
A. D. — Lietuvių liaudies ornamentai ir raš- tai.	12
J. B. — Komunistų nužudytas poetas prabyla.	13
LD žurnalo rėmėjai.	15

ENGLISH SECTION

Lithuanian Pioneer Priest of New England by Margis Matulionis	16
The Traveling Players Behind the Cemetery—a short story by Jurgis Gliūda	17
Derwinski Voices Support of Lithuanian Legation in Congress	18
Lithuania in Philately—Neringa, By A. Bernotas	19
Nobel Laureate Czeslaw Milosz By Ruta Skirius	20
The five generations family.	20
Self-Determination: A Western or Socialist Concept	21
Soviet Propaganda on Baltic States Violates International Agreement	21

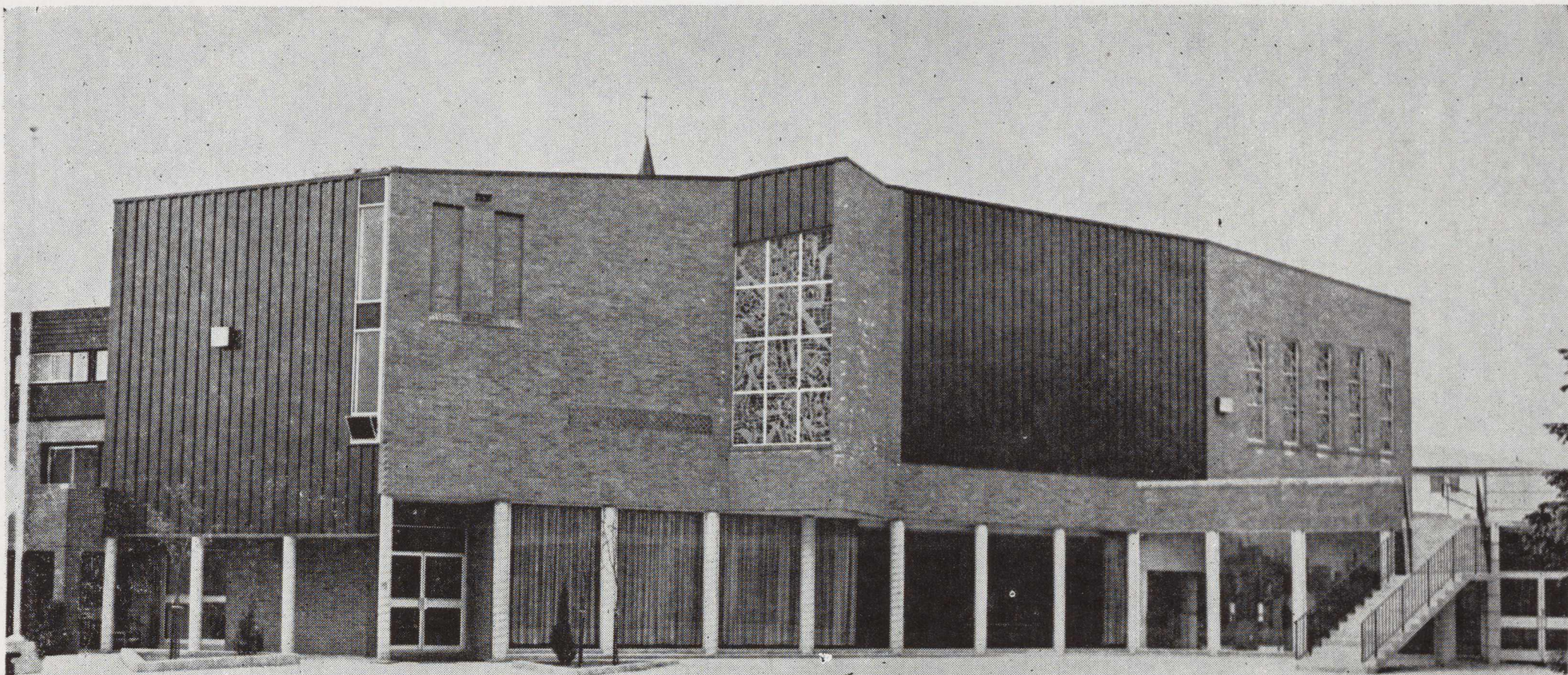
Front Cover

Lithuanian Bishop and martyr Teofolius Matulionis entitled *Nemarus Mirtingasis* (Undying Mortal). This book is being published by Lithuanian Catholic Academy of Arts and Sciences in Rome. In line with these literary activities should be added Gaida's compilation and editing of the book *Lithuanians in Canada*.

BACK COVER

The steeple of the Mississauga Memorial for Lithuanian Martyrs, a project of Architect Dr. A. Kulpa.

Lietuvos kankinių Šventovė Toronte, Mississaugoje, Kanadoje, iš pietinės pusės. Laiptai dešinėje veda į "Tėviškės Žiburių patalpas."

Šventovės projektas architekto dr. A. Kulpos.

Those who suffered and died for Lithuania are remembered by this memorial at the Church of Martyrs in Mississauga, Ontario, Canada. The stairs on the right lead to the premises of "Teviskes Ziburiai." The memorial was the work of Dr. A. Kulpa.

Veiklūs Kanados lietuviai

Prieš daugiau kaip 30 metų, kai prasidėjo imigracija iš Europos, Kanados ir JAV-bių lietuvių veikla žymiai pagyvėjo. Kanadon atvyko jauniausi ir stipriausi lietuviai. Jie susiorganizavo į Lietuvių Bendruomenės vienetus, įstojo į kitas organizacijas, prisijungė prie esančių lietuvių

parapijų ir organizavo choras, šokių grupes ir pan.

Jų chorai ir šokių grupės pagarsėjo visame pasaulyje, jie apkeliavo Jungtines Valstybes, Europą, Australiją ir Pietų Ameriką. Tokios jų kelionės garsino ir Lietuvos vardą ir įgijo naujų draugų.

Dabar Kanadoje yra trylika lietuviškų parapijų, dvi radijo programos, trys laikraščiai, keturi bankeliai, daug prekybos įmonių, profesionalų ir tt.

Jau sėkmingai veikia 17 Lietuvių Bendruomenės apylinkių, 18 Tatutos Fondo skyrių, ateitininkai, skautai, šauliai ir kitos vietinės organizacijos.

Toronte buvo pastatytos dvi naujos katalikų bažnyčios: Priskėlimo ir Lietuvos Kankinių, parapijų salės, didžiuliai Lietuvių Namai.

Torontas ir Hamiltonas pasidarė įvairių suvažiavimų, dainų švenčių centrais. Net Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas jau antrą kartą šaukia savo metinį seimą Toronte.

Vienas iš didžiausių Toronto lietuvių atsiekimų yra a. a. kunigo Petro Ažubalio

sugalvojimas naują lietuvių centrą įsteigti Mississaugoje, Ont. Jis tą centrą vadino Anapiliu, kur įėjo Šv. Jono kapinės, Lietuvių Kankinių bažnyčia, didžiulė salė su patalpomis "Tėviškės Žiburių" redakcijai bei spaustuvei, kredito kooperatyvui.

Svarbiausia, kad tos nuosavybės nepriklauso vyskupiui, bet yra lietuvių korporacijos rankose. Ypatingai pasižymėjo Šv. Jono kapinės, į kurias lietuviai iš Amerikos veža laidoti savo mirusiuosius. Tai yra gražios kapinės, kur leidžiama statyti lietuviškus kryžius, paminklus, kurie šimtmečius išliks mūsų tautos žymiųjų veikėjų liudininkais. Amerikos katalikų kapuose jau neleidžiama statyti kryžių, paminklų, tik į žemę įstatoma maža lentelė su mirusio vardu ir metais.

Šiame LD numeryje atžymime vieną iš stipriausių lietuvių žurnalistų — kun. Praną Gaidą ir jo redaguojamą įdomų savaitraštį "Tėviškės Žiburiai", kurie yra įsikūrę naujame lietuvių centre Anapilyje, Torontos priemiestyje Mississaugoje.

A. A. Kun. Petras Ažubalis, Anapilio įsteigėjas.

TALENTINGAS KULTŪRININKAS

Pokalbis su red. kun. P. Gaida

Juozas Prunskis

Jau geras ketvirtis šimtmečio, kai "Tėviškės Žiburių" redakcijoje taip sėkmingai dirba redakcijoje kun. dr. Pranas Gaida. Tai gilios minties, aštraus įžvalgumo, talentingas laikraštlininkas ir kartu pareiginas kunigas. Aukštaitis, ukmergiškis, gimęs Pirmojo pasaulinio karo — 1914 — metais. Gimnazijos mokslus ėjo Širvintuose ir Kėdainiuose, teologiją studijavo Kaune, Muenstery, Freiburge, Liuvene. Veiklus pavasarininkuose, ateitininkuose, angelaičiuose, buvęs tremtinių kapelionas Freiburge ir Belgijoje; filosofijos dėstytojas Kanados seminarijoj. Daugelio laikraščių ir žurnalų bendradarbis, kelių teologiškų-filosofiškų veikalų autorius. Tai darbštus kultūrininkas, turėjęs progos pažinti Vokietijos, Belgijos, Kanados kultūrinio gyvenimo polėkius. Mums įdomu tokį asmenį arčiau pažinti, tai kreipėmės į jį su pluoštu klausimų, kuriuos čia su jo atsakymais ir pateikiame:

— "Tėviškės Žiburiai" eina jau geri trys dešimtmečiai. Jūs juos redaguojate jau beveik du dešimtmečius. Girdėti balsu, kad "T. Ž." pasidarė bene pats geriausias mūsų išėivijos savaitraštis. Kaip Jums pavyko viską suorganizuoti, kad "TŽ" turi vedamuosius, svarius bendradarbius, įdomias ir greitas informacijas iš įvairių žemynų ir daug suglaustai pateikiamų žinių?

— "Tėviškės Žiburių" redakcijoje dirbu nuo 1954 m. pavasario. Iki 1961 m. pavasario talkinau dr. Adolfui Šapokai, bet kai šis mirė, leidėjų buvau pakviestas perimti "TŽ" redagavimą. Pradžioje teko dirbti su talkininkų kolektyvu, kuris paruošdavo atitinkamų skyrių medžiagą, vėliau į redakcinį darbą buvo pakviestas ir Vytautas Kastytis-Tvardauskas. Pastarasis paruošia kronikinius skyrius, politinių įvykių apžvalgą, ištaiso korektūras. Šalia redakcijoje dirbančių žmonių, "TŽ" turi apstų būrį bendradarbių įvairiuose kraštuose. Tam buvo padarytas pagrindas jau dr. A. Šapokos laikais. Visą laiką ir po jo buvo stengiamasi telkti bendradarbius, nes be jų laikraštis darosi skurdus. Jei vien redakcijos žmonės turėtų užpildyti savaitraštį, greitai išsisemtų ir laikraštį nualintų. Redakcijai tenka tiesiogiai rūpintis vedamaisiais. Jais atsiliepiame į lietuviškojo gyvenimo opas, problemas, aktualijas, stengiamiesi atkreipti visuomenės dėmesį į taisytinus dalykus ir iškelti pozityvius reiškinius.

— Iš prigimties esate daugiau filosofinės krypties studijozas, knygų autorius. Kas paskatino eiti į žurnalistiką, į "Tėviškės Žiburius" ir sėkmingai juose reikštis? Juk vieneriais metais gavote net geriausio žurnalisto premiją.

— Taip, filosofinė bei teologinė sritis mano širdžiai yra artima. Ja teko domėtis kaip studentui ir kaip dėstytojui (Mont-Laurier seminarijoje, Quebecke). Toje srityje gal būčiau ir toliau dirbęs, bet rūpėjo lietuviškieji reikalai. Juk pasitraukėm iš

Iš kairės: rašytojas J. Kralikauskas, V. Kralikauskienė, V. Kastytis ir kun. Pr. Gaida "T. Ž." spaudos vakare.

Nuotrauka St. Dabkaus

Some of the participants at the "Teviskes Ziburiai" press ball were, from left to right: Author J. Kralikauskas, V. Kralikauskas, V. Kastytis and Father Pranas Gaida.

Lietuvos ne tam, kad stiprintume kitų tautų pozicijas. Kai gavau kvietimą iš "Tėviškės Žiburių", mielai sutikau, manydamas, kad jiems būsiu reikalingesnis nei Quebecko prancūzams. Šį posūkį lengvino ir ta aplinkybė, kad spaudos darbas man taip pat buvo artimas. Dar Lietuvoje rašiau įvairiuose laikraščiuose — "Naujojoje Romuvoje", "XX Amžiuje", "Ryte", "Židinyje" ir kt. Jūsiskė žurnalistikos premija buvo maloni paskata dirbti toje srityje, tačiau nemanau, kad tai reikštų žurnalisto gerumą. Paprastai premija skiriama žmogui, stipriau pasidarbavusiam toje srityje. Tokių premininkų jau yra keletas.

— Esate parašęs tokius įžvalgios minties veikalus, kaip "Išblokštasis žmogus", "Milžinas, didvyris, šventasis (žmogiškosios pilnaties vizija)", "Didysis nerimas". Juose gvildenate benamio žmogaus, gyvenimo turiningumo bei prasmingumo klausimus, iškeliate žmogaus širdies nerimą bei Dievo ieškojimą. Kaip manote, ar lietuviškoji išėivija nėra pasimetusi, ar ji atlieka savo paskirtį savo tautos ir žmonijos atžvilgiu?

— Mūsų išėivija, masiškai persikeldama po II pasaulinio karo į laisvojo pasaulio kraštus, pergyveno gana gilų lūžį — psichologinį, sociologinį, filosofinį-pasaulėžiūrinį. Po 30 ar 40 metų gyvenimo svetimuose kraštuose nebesame tokie pat lietuviai, kokie buvome Lietuvoje. Reikėjo prisitaikyti ir prie naujo gyvenimo sąlygų, ir nenutraukti ryšio su lietuvišku gyveni-

Vyr. "T. Ž." redaktorius dr. A. Šapoka (dešinėje) ir jo pavaduotojas kun. Pr. Gaida senojoje redakcijoje 1956 m.

Dr. A. Šapoka, editor-in-chief of "Teviskes Ziburiai," at the old printing location in 1956. On his right is his assistant, Father Pranas Gaida.

mu bei Lietuva. Vienus naujasis gyvenimas taip absorbavo, kad beveik nutraukė ryšius su lietuviškuoju gyvenimu ir pačia tauta. Ypač stipriai veikė ekonominiai motyvai. Juk naujoji mūsų išeivija atvyko alkana ir, galėtume sakyti, apiplyšusi. Dėlto visi kibo į ekonominę sritį, kurioje daugelis pasimetė. Nukentėjo moralinės, religinės ir kultūrinės vertybės. Vis dėlto mūsų išeivija kaip visuma nepaklydo nei Lietuvos, nei visuotiniame fronte. Savo paskirtį jinau atlieka, bet, deja, ne 100%. Žvelgiant į mūsų išeivijos skaičius, matyti, kad jos darbai visose srityse galėtų būti žymiai didesni bei reikšmingesni. Padėtį sunkina ir tai, kad išeivijoje nėra visiems priimtino pakankamai tvirto autoriteto, kuris galėtų pastoviai orientuoti visą išeiviją. Tai ne tik mūsų, lietuvių, silpnybė, bet ir kitų panašių tautinių grupių.

— *Kaip spaudos žmogus, redagavęs ir anglišką knygą apie Kanados lietuvius, pažįstate to krašto lietuvių gyvenimą. Kokios viltys ilgiau išlikti periodinei Kanados lietuvių spaudai, kad ir patiems "Tėviškės Žiburiams"?*

— Kanadoje turime tris periodinius leidinius: savaitraščius "Nepriklausomą Lietuvą", "Tėviškės Žiburius" ir dvimėnesinį žurnalą "Moterį". Jie visi iki šiol įrodė savo gajumą: "N. Lietuvai" 40 metų, "T. Žiburiams" 30, "Moteriai" 25. Ligšiolinis jų gajumas teikia vilčių ir ateičiai. Jų viltį stiprina ir tai, kad skaitytojų ratas nesiriboja vien kanadiečiais. Jie (laikraščiai) yra savotiški lietuviškos gyvybės rodykliai: kol gyvi laikraščiai, tol gyvas ir lietuviškasis gyvenimas. Jų amžius priklauso daugiausia nuo skaitytojų: kol bus pakankamas skaičius skaitytojų, tol eis ir laikraščiai. Ligšiolinė Kanados lietuvių kultūrinė veikla rodo, kad mūsų žmonėse yra dar daug entuziazmo, kurį perima ir dalis jaunosios kartos. Žinoma, juo toliau, juo bus sunkiau.

— *Jūs studijas gilinote Vakarų Vokietijoje ir Belgijoje, dirbote Kanados religinėse bei kultūrinėse institucijose, kaip vertinate kultūrinį Kanados gyvenimą, kaip stiprus Kanados gyventojuose religinis reiškinys?*

— Taip, teko būti daugiakultūrės Kanados tarybos nariu, Ontario provincijos gero piliečio medalio tarybos nariu, teko dalyvauti Quebeco prancūzų gyvenime. Kultūrinis Kanados gyvenimas tebėra jaunas, dar neturintis savo tvirtų tradicijų. Dėlto jo puoselėjime dalyvauja įvairių tautų talentai, ypač iš Britanijos ir JAV-bių, Quebeco — iš Prancūzijos. Bet palengva tas kultūrinis gyvenimas stiprėja, įleidžia šaknis ir savarankėja. Tas proce-

"Tėviškės Žiburių" spaudos baliuje. Iš kairės: J. Rinkūnienė. Lietuvos gen. konsulas dr. J. Zmuidžinas ir A. Rinkūnas. Nuotrauka S. Dabkaus

Guests at the "Teviskes Ziburiai" Press Ball post for their picture. From left to right: J. Rinkunas, General Consul of Lithuania, Dr. J. Zmuidzinas and A. Rinkunas.

sas yra remiamas federalinės valdžios ir provincinių vyriausybių. Jis tebėra lėtas, nes pagrindinis gyventojų dėmesys tenka ekonominei grovei.

Religinis gyvenimas, mano manymu, yra pakankamai gyvas, turi gana senas tradicijas, tačiau rodo silpnėjimo ženklų, ypač Quebeco provincijoje. Prieš 30 metų Quebecas dar buvo stipriai religingas, bet dabar Quebeco nebegali pažinti. Mat, jo religinis gyvenimas buvo atremtas į tradiciją, ir kai po II Vatikano santarybos ši buvo pajudinta, subraškėjo visas tradicinis pastatas. Žinoma, prisidėjo ir nauji euro-

piniai vėjai, nepalankūs senajai Quebeco tradicijai. Yra jau ir atsigavimo bei atsinaujinimo ženklų, bet tai ilgo proceso pradžia.

— *Jūs iš tolimesnės perspektyvos stebite JAV-bių lietuvių gyvenimą. Įdomu būtų išgirsti, kaip vertinate šio mūsų krašto lietuvių kultūrinį, visuomeninį ir politinį gyvenimą? Ko, Jūsų nuomone, reikėtų periodinei lietuvių spaudai?*

— Mums, kaimynystėje gyvenantiems, JAV-bių lietuvių gyvenimas yra "didieji vandenys". Kanadoje turime 25.000 lietu-

Menininkai, atlikę programą "T. Žiburių" spaudos baliuje. Iš kairės: solistė Gina Čapkauskienė, solistas Vytautas Paulionis, pianistas ir chorvedys Jonas Govedas.

Artists who participated in the program at the "Teviskes Ziburiai" Press Ball are, from left to right: Soloist G. Capkauskas, Soloist Vytautas Paulionis, Pianist and Choir Leader Jonas Govedas.

vių, o JAV-bėse yra daugiau nei dešimt kartų. Dėlto ten yra pagrindinė išėivijos bazė visose srityse. Per ištisą imigracijos šimtmetį ten yra daug padaryta. JAV-bių lietuvių gyvenimas yra toks įvairus ir platus, kad vienu sakiniu neįmanoma aptarti. Jame yra daug kūrybingų jėgų, bet netrūksta ir ardomųjų. Gėrimės pozityviais darbais, liūdime — dėl negatyvių. Mažiausiai ardančių jėgų matyti kultūrinėje srityje. Galbūt dėlto joje daugiausia ir pasiekama. Liūdniausia padėtis matyti visuomeniniame-politiniame gyvenime. Jame daug kovingumo, gerokai ardančio tarpusavio santykius Nesugebėjimas sudaryti bendro fronto politinėje - visuomeninėje veikloje yra didžioji JAV-bių lietuvių silpnybė, kuria naudojasi Lietuvos pavergėjai ir jų simpatikai. Prie šios silpnybės puoselėjimo prisideda ir kai kuri spauda. JAV-bių lietuvių spauda yra gausi, turi gerų ir gabių pajėgų, bet stokoja stipresnio bei gyvesnio turinio, modernesnės formos, vienijančios nuosaikumo linkmės. Tai nereiškia, kad kituose kraštuose yra geriau. Kiti kraštai tikisi iš JAV-bių lietuvių spaudos daugiau, nes JAV-bių lietuviai turi žymiai daugiau intelektualinių pajėgų.

— *Ar manote kad JAV-bių ir Kanados lietuvių bendravimas vystosi reikiama kryptimi ir kokių pataisų siūlytumėte įvesti?*

— *Aplamai imant, abiejų minėtų kraštų lietuvių bendravimas, bent iki šiol, buvo*

Vyt. Balčiūnas, "T. Ž." spaustuvės vedėjas prie linotipo. Šiais (1980) metais pereinama prie elektroninės raidžių rinkimo sistemos.

The director of the "Teviskes Ziburiai" print shop stands beside the old Linotype machine. 1980 will see a conversion to an electronic type setting system. . .

Antrasis "T. Ž." redaktorius Vytautas Kastytis aiškina spaudos darbą atsilankiusiems studentams.

The second editor of "Teviskes Ziburiai," Vytautas Kastytis, explains the work of journalism to visiting students.

korektiškas. Jis daugiausia vyksta Bendruomenės rėmuose — vienų ir kitų atstovai dalyvauja suvažiavimuose, kai kurie didieji renginiai (dainų ir tautinių šokių šventės) buvo organizuojami vieni kitiems talkinant. Kanados lietuviai dosniai remia Vliko darbus, nors jų dauguma atliekama JAV-bėse. Ryšį su Vliku jie palaiko daugiausia per Tautos Fondą. Tiek Bendruomenės, tiek Vliko darbus Kanados lietuviai labai vertina ir nori matyti atliekant juos koordinuotai, nes visi esame tame pačiame fronte. Vidaus kovos amerikinėse (lietuvių) viršūnėse neigiamai atsiliepia ir į Kanados lietuvius, bando įtraukti ir juos į skaldančias intrigas. To neturėtų būti. Be to, Kanados lietuviai santykiuose su JAV-bių lietuviiais organizuotame darbe kartais jaučia "didžiojo brolio" laikyseną, nenorą pripažinti mažesnio dalininko įnašą bei pastangų.

— *Kanados prancūzuose jaučiami separatistiniai polinkiai. Ar ten nėra išimaisių svetimų valstybių, konspiracinių sąjūdžių įtakos? Ar Kanados prancūzai pasiliko Kanados dalimi?*

— *Kanados prancūzai sudaro nepilną trečdalį krašto gyventojų. Kolonijiniais laikais pralaimėję kovą su anglais, jie pateko anglų rankosna 1763 m. Apie du šimtmečius jie vargo, kol įsitvirtino, ypač Quebeco provincijoje. Ir kai joje apsilankė Prancūzijos prezidentas Charles de Gaulle, ištare magiškus žodžius: "Vive le Quebec libre!", tada Quebeco prancūzuose ėmė gana staigiai stiprėti savarankiškumo polinkis (buvęs gyvas ir anksčiau), ku-*

ris vėliau susiformavo į politinį sąjūdį, reikalaujantį pilnos nepriklausomybės.

Vis dėlto šis sąjūdis neapėmė visų prancūzų. Net žymi dalis Quebeco prancūzų pasisakė prieš tokį atsiskyrimą. Dar mažiau šalininkų rado šis sąjūdis prancūzuose už Quebeco provincijos ribų, nes Quebeco atsiskyrimas jiems reikštų neišvengiamą sutirpimą angliškame katile. Be to, visiems aišku, kad ekonominė Quebeco būklė labai pasunkėtų atsiskyrus. Dėlto net didžiausi atsiskyrimo šalininkai siūlė politinę nepriklausomybę, bet ekonominę sandraugą su Kanada. Per referendumą dauguma kvebekiečių pasisakė prieš atsiskyrimą. Jie, atrodo, mano, kad prancūzai visais atžvilgiais daugiau laimės pasilikdami Kanados rėmuose, nes gali veikti ne tik Quebeco, bet ir visos Kanados mastu.

Kanados prancūzai turi savo rankose viską, išskyrus kariuomenę, užsienio politiką, finansus. Ekonominėje srityje taip pat yra gerokai pažengę. Tokiose sąlygose tauta gali ne tik normaliai vystytis, bet ir klestėti bei skleisti savo kultūrą visoje Kanadoje. Laisvės jie turi dabar nemažiau, kaip ir jų dalininkai anglai, nors ir daug gausesni. Dėlto neatrodo, kad prancūzai atsiskirs nuo Kanados, nors tos linkmės sąjūdis visuomet bus gyvas. Jei kada nors kiltų visuotinis prancūzų sąjūdis atsiskirti demokratiniu keliu, niekas Kanadoje negalės jų nuo to sulaukyti. Šiuo metu Quebeco sąjūdžiui už nepriklausomybę vadovauja pekistų partija (Partis Quebecois), kurioje yra ir gana stipraus marksistinio elemento.

— Kokių lengvatų susilaukia Kanados lietuviai iš gyvenamo krašto vyriausybės ir ko panašiai turėtų ieškoti mūsų ateiviai JAV-bėse?

— Nors dabartinis Kanados ministeris pirmininkas P. E. Trudeau turi daug priešininkų, tačiau reikia pripažinti, kad jis 1971 m. paskelbė daugiakultūrę politiką, pripažįstančią visų tautinių grupių kultūras kaip Kanados gyvenimo dalį dviejų oficialių kalbų (anglų ir prancūzų) rėmuose. Jo vyriausybė įvedė daugiakultūrių reikalų ministerį, per kurį tautinės grupės gauna lėšų kultūrinei savo veiklai. Tuo gausiai pasinaudojo ir lietuviai. Lėšų gavo ir jų ansambliai, ir šventės, ir Lietuvių Dienos, ir vadovėliai (A. Rinkūnas), ir šeštadieninės mokyklos (per provincijų vyriausybės). Net Pasaulio Lietuvių Dienos Toronte gavo stambiają federalinės vyriausybės paramą. Sunku būtų ką konkrečiau pasakyti šia prasme apie JAV-bių lietuvius. Jie geriau žino savo krašto galimybes. Girdėti, kad ir jie gauna lėšų kai kuriems dalykams, pvz. švietimui. Žinoma, visur reikia belstis.

.. — Kokie Jūsų paties ateities kūrybos ir darbo planai?

— Pagrindinis mano rūpestis, kad "Tėviškės Žiburiai" stipriai šviestų dabartinėse tautos sutemose. Antra, esu paruošęs leidinį apie taurųjį Lietuvos kankinį arkivyskupą Teofilijų Matulionį. Dalį to leidinio sudaro medžiaga, paruošta okupuotoje Lietuvoje. Jau dveji metai jis yra leidėjo — Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos — ir jos leidinių redaktoriaus kun. prof. A. Liuimos, SJ rankose. Norėtusi, kad greičiau jis išvystų laisvojo pasaulio šviesą. Kokie galės būti tolimesni darbai, pasakys laikas.

— Ačiū už malonų pokalbį, linkime palankaus laiko ir sėkmės visuose darbuose ir sumanymuose.

LD IŠLEISTOS KNYGOS VAIKAMS IR JAUNŲMUI

Vytės Nemunėlio **Meškiukas Rudnosiukas**. Špaltvos dail. V. Stančikaitės iliustracijos. Kietasis viršeliais. Kaina \$4,00. Pridėkite persiuntimui 60 cent.

Daumanto Čibo **Žaižaras**. Iliustravo dail. Ada Korsakaitė-Sutkuvienė. Kaina su prisiuntimu \$2.50

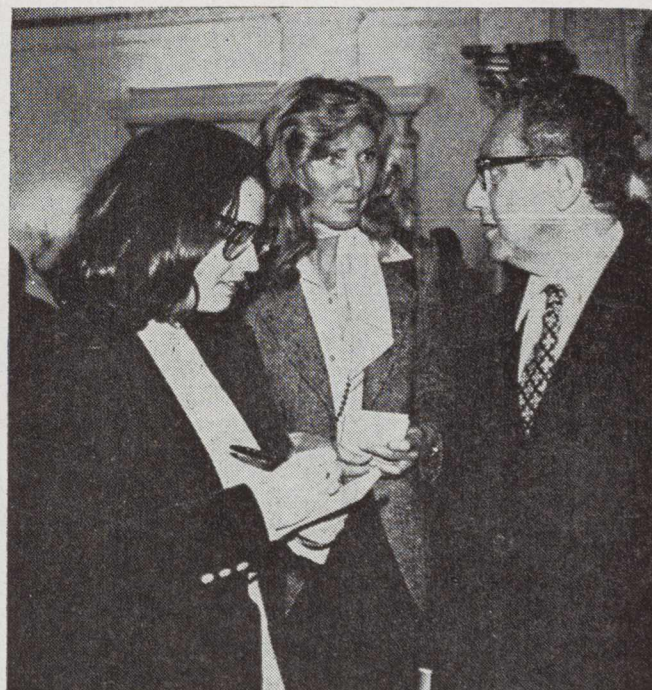
Danutės Brazytės-Bindokienės **Keturkojis ugniagesys**. Apysakaitė mažiesiems. Su Zitės Sodeikienės iliustracijom. Kaina su prisiuntimu \$2.50

Lietuvaitės atsiekimai Washingtono spaudoje

Jūratė Marija Gražina Končiūtė, gimusi Brockton, Mass., buvusi skautė ir lituanistinės mokyklos mokinė, nuo vidurinės mokyklos dienų pasireiškė kaip gabi korespondentė. Pradėjusi studijuoti Washington, D. C., Georgetown universitete užsienio tarnybos skyriuje, tęsė pamėgtą korespondentės darbą universiteto leidžiamame "The Georgetown Voice" laikraštyje, vėliau tapusi jo redaktore.

1975 m. baigusi un-tą, netrukus gavo darbą didžiajame Washingtono dienraštyje "The Washington Post", pradžioje kaip eilinė korespondentė, vėliau kaip madų skyriaus vedėjos asistentė. Dažnai dienraščio "Style" skyriuje randami įdomūs Jūratės (kartais ir su bendradarbe) "Asmenybių" dalyje aprašymai apie žymių Amerikos žmonių veiklą, nuotykius. Pvz., kitų žinių tarpe ji aprašė kaip prezidento Carterio motina, Miss Lillian, Egipte prezidento pakviesta nuvykusi ten, įteikė prezidentui Anwar Sadat savo sūnaus dovaną — šilkinę skarą, ant kurios Amerikos dailininko Leroy Nieman buvo atvaizduota Vidurio-Rytų taikos sutarties pasirašymo iškilmės. Tuo laiku Kaire buvo 95° F temperatūros, ir 81 metų prezidento motinai, lankant senelių namus, kuri laiką teko naudotis lignonams vežiojama kėde.

Jūratė juo toliau, tuo labiau įsitvirtina žymiamame sostinės dienraštyje. Kiekvieną trečiadienį, apie trečdalis puslapio pasidarytūm jos rašiniams skirta vieta, kur didelėmis raidėmis užrašyta: FINDS BY

Jūratė Končiūtė, "The Washington Post" korespondentė, ir Jūratė Kazickaitė, "The Washington Star" dienraščio redakcijos bendradarbė, rašanti daugiausia socialinių gyvenimų liečiančius įdomius, spalvingus straipsnius, vienoje Washingtono ambasadoje priėmimo metu kalbasi su buv. JAV Valstybės sekretorium Henry Kissinger.

Two Lithuanian journalists, Jurate Koncius of the "Washington Post" and Jurate Kazickas of the "Washington Star" chat with former Secretary of State Henry Kissinger at a reception in Washington, D.C.

Jūratė Končiūtė, daug rašanti "The Washington Post" dienraštyje apie madas ir naujas bei senesnes naudotinas prekes ir apie tai kalbanti per 13 Baltimorės TV kanalą.

Jurate Koncius, fashion writer for the "Washington Post" speaks about fashions and antiques on Baltimore TV.

JURA KONCIUS. Ten aprašoma apie praktiškas naujai pasirodžiusias, ar seniai užmirštas prekes, tinkamas šių dienų vartojimui. Prie aprašomų prekių yra nuotraukos, pažymint, kur ir už kokią kainą jas galima įsigyti, pvz., š. m. kovo mėn. 19 d. numeryje, kitų prekių tarpe, yra lietuviškos juostelės nuotrauka, pastebint, kad tai yra "original bookmark", handwoven with Lithuanian traditional designs", kad ją galima pirkti Kongreso bibliotekos krautuvėje už \$6.50. Tai vėl, laikraštyje randame Jūratę drauge su madų specialiste: "Cheap Frill by Nina S. Hyde and Jura Koncius" su pastabomis ir nuotraukomis apie naujausias madas. Š. m. liepos mėn. 31 d. tilpo pirmame "Style" puslapyje įdomus Jūratės straipsnis apie jaunos pasaulio gražuolės pasimatymą su prezidentu Jimmy Carter.

Paskutiniu laiku per Baltimorės 13 TV kanalą "People are Talking" Jūratė kartais apžvelgia vartojamų daiktų pirkimą ir madas.

Visuomet malonu pasikalbėti su tamsiaplauke lietuvaitė įvairiomis temomis Washingtono lietuvių ruošiamuose rengimuose. Jos tėvai gyvena Texas valstijoje, Arving mieste. Motina dirba gėlių prekyboje, paruošdama menišką gėlių sutvarkymą, o tėvas Amerikos skautų organizacijoje. Ji mielai prisimena savo senelį, prieš porą metų mirusį, prof. Igną Končių, lietuvių liaudies meno populiarintoją Amerikoje.

Gr. Krivickienė

TEATRO FESTIVALIS CHICAGOJE

Energingas ir kūrybingas dramaturgas Anatolijus Kairys, JAV LB Kaultūros Tarybos pavedimu, Chicagoje organizuoja JAV ir Kanados teatro festivalį, kuris vyks Jaunimo Centre, 5620 S. Claremont Ave., lapkričio 26 - 30 dienomis. Festivalo repertuarą sudarys Chicagos, Toronto, Hamiltono, Los Angeles ir Rochesterio dramų vienetai.

Festivalis bus pradėtas linksmavakariu lapkričio 26 d. 7 val. 30 min. vakaro. Programą čia atliks aktorius Vitalis Žukauskas iš New Yorko.

Lapkričio 27 dieną 2 val. p. p. Chicagos Jaunimo Teatras vaidins L. Dovydėno komediją "Jeigu mes rasim uranijaus". Režisuoja D. Lapinskas.

Tos pačios dienos vakare Chicagos Šaulių teatras suvaidins K. Kielos komediją "Jaunystės elektryras". Režisuoja J. Petrauskas.

Penktadienį, lapkričio 28 d. vakare Rochesterio Jaunimo Teatras stato A. Kairio komediją "Ku - Ku". Režisoriaus A. Cieminis.

Šeštadienį, lapkričio 29 d. 2 val. p. p. Los Angeles Sambūris stato J. Gliaudos dramą "Čiurlionis". Režisuoja D. Mackialienė. Tos pat dienos vakare Toronto teatras Aitvaras stato J. Grušo dramą "Tėvas ir sūnus". Režisuoja A. Dargytė-Byszkiewicz.

Sekmadienį, lapkričio 30 d. 2 val. p. p. Hamiltono teatras Aukuras pasirodys su B. Pūkelevičiūtės komedija "Antroji Sa-

Toronto "Aitvaras" repetičijų metu: St. Ramanauskas, E. Dambarienė, R. Jonaitienė, V. Kuprevičiūtė, režisiorė A. Dargytė-

Byszkiewicz ir M. Abromaitis.

"Aitvaras" of Toronto rehearses for a concert.

lomėja painiavoje". Režisuoja E. Dauguvietytė-Kudabienė. Tos pat dienos vakare bus "Žymenų vakaras", kada bus įteikti lietuviškieji "oskarai" iškiliausiam teatrui, iškiliausiai aktorei, iškiliausiam aktoriui, už geriausias dekoracijas ir kostiumus. Žymėnims skirti komisiją sudaro: akt. Zita Kevalaitytė-Visockienė, sol. Dalia Kučėnienė ir dail. Vladas Vijeikis.

Festivalio organizavimo komitetą sudar-

ro: pirm. A. Kairys, vicep. J. Jasaitis, sekr. J. Šlajus, išd. A. Bagdonas, bilietų tvarkytojas K. Juškaitis.

Artėjant festivaliui, spalio 8 d. Chicagoje buvo sušaukta spaudos konferencija, kurioje komiteto pirm. A. Kairys painformavo, kad paruošiamieji darbai vyksta sėkmingai, visuomenės susidomėjimas geras, ypač Chicagoje, kuri lietuviško dramų teatro išsiilgusi, nors turi operą ir savo

Members of The Drama Ensemble of Los Angeles, who will participate in the stage production of "Ciurlionis" by J. Gliauda, scheduled for Chicagos Fifth Drama Festival in the Lithuanian Youth Center on Nov. 29, 1980. First row, left to right: A. Kis-kis, R. Urbanas, A. Zaliūnas-decorator, D. Zaliūnas-decorator's assistant, V. Dovydaitis. Second row: S. Petersonas, E. Dovydaitis,, R. Vitkus, M. Prismantas. Third row: V. Jodelė, A. Kungys, A. Pečiulis, R. Vaznelis, D. Mackiala, producer.

—Foto L. Kanto

Los Angeles Dramos Samburio nariai, dalyvaujantieji J. Gliaudos "Čiurlionis" pastatyme, kuris įvyks Čikagoje š.m. lapkričio 29 dieną, Jaunimo Centro salėje, V-tojo Dramos Festivalio metu.

Iš kairės: Antanas Kiškis, Raisa Urbanienė, Algis Žaliūnas (dekoratorius), Darija Žaliūnaitė, asistentė,

Vincas Dovydaitis.

II eilė: Sigutė Petersonienė, Ema Dovydaitienė (valdybos pirm.), Ramunė Vitkienė, Manfredas Prišmantas.

III eilė: Vytenis Jodelė, Arnoldas Kungys, Aloyzas Pečiulis, Romas Vaznelis ir Dalila Mackialienė, rež.

LIETUVYBĖ BRANGIAI KAINUOJA

Apie "Lietuvos Aidų" radijo programas

Daugiau kaip 20 metų dirbant lietuviškoj radijo programoj, susidariau išvada, kad ekonomiškai labai sunku verstis, leidžiant programas. Permažai yra lietuvių, kurie tai suprastų, tačiau dauguma klausosi ir nejaučia jokios pareigos programai finansiskai paremti. Yra atvejų, kur nereikia nė cento, o daug galima padėti: eiti pirkti ar ką įsigyti, taupyti ar patarnavimais naudotis, geru žodžiu ar atsilankymu remti rėmėjus, kurie garsinasi per radiją. Tas nieko nekainuoja, o daug reiškia.

"Lietuvos Aidų" programa Chicagoje jauniausia, vos 5 metus bebaigianti, tačiau jai prasimušti į plačią Chicagos ir apylinkių lietuvišką visuomenę yra nelengva. Pirma nebuvo stočių, kurios parduotų laiką, dabar atsirado ir siūlo, bet negalima imti, nes baisiai brangiai viena valanda kainuoja: 130 - 150 dol., o FM dar brangiau. Iki žmonės įpranta atsiminti, kada programa veikia, reikia daug pinigų išleisti propagandai. Jei lietuvi paklausi "Ar klausaisi "LA" programos, jaunuolės Kazės Brazdžionytės vedamos, atsakys vienas: "Retai", kitas — "Kasdien", o trečias gal net tars: "Nežinau tokios". Taigi, dabar jau po penkerių veikimo metų, jos gal klausosi apie 10 tūkstančių, o Chicagoje ir apylinkėse esą daugiau kaip 70 tūkstančių lietuvių! Bet kad ir iš tų klausančių kiekvienas per metus paaukotų bent po dolerį, pilnai pakaktų programai išlaikyti ir dar gerinti.

Ka "LA" radijo programa duoda klausytojui?

Labai daug tik per vieną pusvalandį kasdien — štai jos skyriai ir kai kurie vedėjai bei kalbėtojai:

TEATRO FESTIVALIS CHICAGOJE.

pastatymais gražiai besireiškiantį Dainavos ansamblį.

Iš įvairių miestų atvykstantieji dramos teatro kolektyvai atsiveš ir savas dekoracijas ir savus kostiumus. Visiems dalyviams bus parūpintos nakvynės. Tikimasi, kad į vaidinimus atvyks lietuvių ne vien iš artimesnių apylinkių, bet ir iš tolimesnių didesnių kolonijų.

Šis Teatro festivalis bus dar vienas impulsas išėivijos scenos gyvenime. Lietuviškas teatras mums svarbus ne vien vaidybiniu menu, ne vien patriotinėmis temomis, bet teatras yra taipgi ir patraukli mūsų jaunimui kalbos mokykla, lietuviškos veiklos sukūrys. Džiugu, kad tokiuose centruose, kaip Chicaga, Rochesteris, Los Angeles, Torontas, Hamiltonas atsirado pilni iniciatyvos organizatoriai ir režisoriai, kurie ir sunkiose išėivijos salygose įstengė išlaikyti lietuvišką teatrą. Festivalyje jų laimėjimais galės pasidžiaugti platesni mūsų išėivijos sluoksniai.

Juozas Prunskis

Balys Brazdžionis, "Lietuvos Aidų" programos savininkas, atidaro parengimą, o programų vedėja Kazė Brazdžionytė užrekorduoja. Foto M. Nagis

Miss Kaze Brazdžionyte, the announcer of "Lietuvos Aidai" radio program, recording the opening remarks by Balys Brazdžionis, the director, during its 5th year commemoration.

Lietuvių katalikų valandėlė (kalba daugiausia kunigai dr. J. Prunskis, prel. J.

Lietuvių Kopyčios programa (Biblistai, pastorius V. Cibas, kuris niekad neužgaudamas kitų religijų, aiškina testamentą);

Socialinė apsauga (Pranas Šulas atsako į Balio paklausimus. P. Šulas yra teisininkas ir Lietuvoje buvęs Darbo Rūmų tarnautojas, Chicagoje patarnauja socialinėje srityje);

Sveikata — brangus turtas (kalba daktarai dr. Jucas, dr. Bobelis, dr. Kaškelis, dr. Šulas, chemikas Jonas Prunskis ir k.);

Teisės patarimai (kalba adv. C. P. Kal);

Moteris ir pasaulis (kalba p. Galvydienė ir mokyt. Tijunėlienė); kulinarijos kampeleje kalba Ramunė Tričytė.

Dar būna įvairių švenčių paminėjimų ir svečių kalbų, smulkių žinių ir pn.

Matote, klausytojas gauna labai daug.

LB ir kitos organizacijos gauna daug pagarsinimų, pranešimų, — jos kartais vienu kitu doleriu paremia. Ačiū ir už tai! Vienai vedėjai dar dirbant ir kitur, surinkti šiai programai daugiau kaip 14 tūkstančių yra labai sunku. Vedėja jaunuolė pasiaukuoja lietuvibei, tačiau su kartėliu reikia tarti, kad paramos iš LB nedaug teateina, atrodo, kad LB daugiau remia kitas programas. Reiktų traktuoti lygiai visas lietuviškas programas.

Tautinių šokių šventė davė pelno. Kitom programom jau seniai paskyrė kiek lėšų, o "Lietuvos Aidai" turėjo rašyti prašymą.

Pasaulio Jaunimo Kongresas davė pelno, Balkūnas, kun. Juozevičius...);

Būna dainų ir pranešimų; "Lietuvos Aidai" nieko; tik paprašius, kitos programos iš jo buvo paremtos, p. Šilkaitis atsiuntė su atsiprašymo laišku. Ačiū.

Lietuvių Fondas labai pamiršta radijo valandėles, o juk jos garsino jo idėją, skelbė jo įvykius, parengimus, reikalus. Atsiuntė 50 dol. metams ir džiauškis. Ką darysi, džiaugiamės. Bet reiktų daugiau vieni kitus remti, bendrame lietuviškame darbe vieni kitiems padėti. Sekant spaudą ir besirūpinant lietuvių, matant politikavimą ir JAV lietuvių nesutarimus, ar nematyti, kur sovietinis žvalgas veikia ir, padedant iš Vilniaus, jų planai labai gerai vystosi. Draskymasis organizacijose, lietuviškom radijo programom peilis po kaklu: kurią gi pusę palaikyti, kurią ne, kuriai duoti kalbėti, kuriai ne, ar priimti auka, ar ne; žodžiu, būk gudrus ir išlaviruok visuose ginčiuose ir nesutarimuose. "LA" programa stengiasi laikytis neutraliai ir jokių kiršinimosi neleidžia; padeda visiems; stovi viršum visko, kas neesminga ir mato tik vieną Lietuvą (bolševikų okupuotą), lietuvi — kovojanti už jos laisvę ir nepriklausomybę.

Norisi taikos mūsų gyvenime, norisi teigiamos veiklos, norisi išlaikyti lietuvišką žodį, tad dar kiek metų galėsime išverti? Neskaičiuojame. Norime, kad ir lietuviškoji radijo programų veikla prisidėtų prie bendros visų veiklos už vieną Lietuvą, už vieną lietuvių! Bal. Brazdžionis

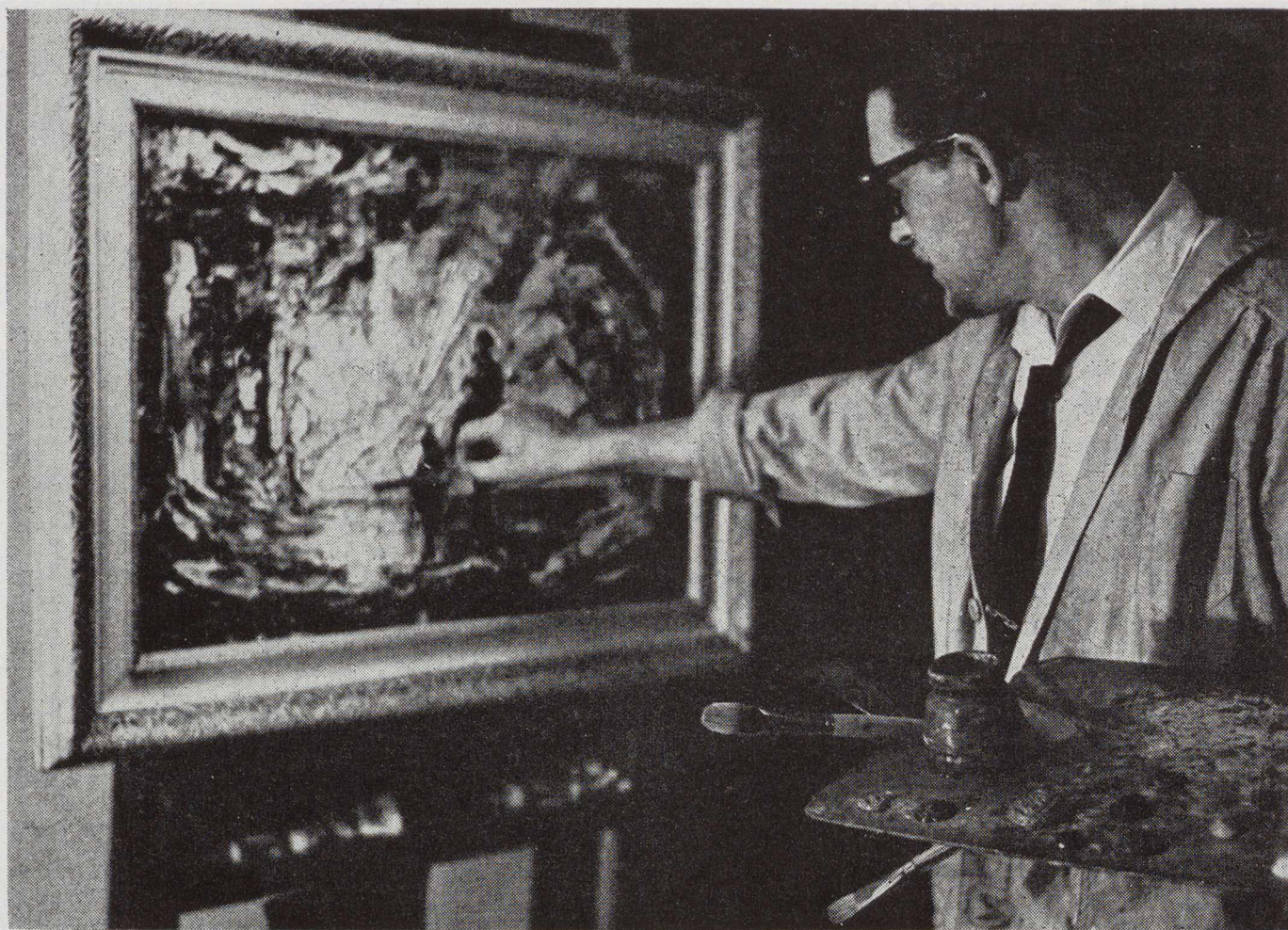
DAILININKAS JONAS TRIČYS IR JO KŪRYBA

Prieš keletą mėnesių į mano rankas netikėtai pateko Jaunimo Bibliotekos leidinys, Balės Vaivorytės "Lietuva graži tėvynė" su meniškomis dailininko Jono Tričio iliustracijomis. Tai 14 pilnų piešinių ir daug įspūdingų užsklandų. Šios iliustracijos taip mane sužavėjo, kad paskatino plačiau susidomėti dail. Tričio kūryba.

Jonas Tričys yra gimęs 1915 m. Liepojoje (Latvijoje). Būdamas trejų metų neteko tėvo. Našlė Tričienė, norėdama gyventi nepriklausomoje savo tėvynėje, 1924 m. su devynerių metų Jonuku parvažiavo į Lietuvą. Tokiu būdu J. Tričys mokėsi, brendo ir dirbo Lietuvoje. 1939 m. vedė Delfiną Gritkutę, o 1944 m., rusams antrą kartą okupavus Lietuvą, su šeima, kaip ir daugelis lietuvių, pasitraukė į Vakarų.

1946 m. Vokietijoje J. Tričys įstojo į privačią Detmold-Lippe meno mokyklą, kurioje mokėsi 4 metus. Jo mokytojai yra buvę: V. Kalniš, Z. Hinold, V. Andriušis ir Z. Kolba.

1950 m. atvykęs į JAV, įsikūrė Chicagoje. 1952 m. mokėsi komercinio meno "Art Instruction, Inc.", per vienerius me-

Dailininkas Jonas Tričys prie darbo.

*Art.st Jonas Tricys working on his creations.
—Photo by V. Noreika*

Aukštųjų valdovas. — Dail. Jono Tričio.

Photo V. Noreikos

"Master of the Heights"—By Jonas Tricys.

Prieš stichiją. — Dail. Jono Tričio paveikslas.

Pries Stichija—By Jonas Tricys.

tus išeidamas net pusę kurso, bet dėl šeimoje padidėjusių rūpesčių buvo priverstas studijas nutraukti.

1956 m. dail. J. Tričys gavo darbą "The Sanders Wood Engraving Co., Inc." Neturėdamas praktikos graviravime, turėjo pradėti nuo pat pradžių, bet po ketverių metų susilaukė puikių rezultatų. David ir Joseph Sanders, įvertindami dail. Tričio talentą, jam skirdavo pačias svarbiausias, išskirtines iliustracijas. Be to, sudarė jam galimybę išeiti specialų "Printing Process" klasės kursą Chicagos universitete.

1961 m. Art Instruction, Inc. leidinyje "The Illustrator", tarp kitų dailininkų, yra plačiai aprašytas ir dail. Jonas Tričys. Rašinyje pažymėta, kad jis nuo 1955 metų priklauso "All-Illinois Society of Fine Arts, Inc." ir jų parodoje už aliejiniais dažais pieštą kūrinių "Stuffed Toys" 1960 m. dail. Tričys laimėjo pirmąją premiją.

Nors dail. Tričys šiuo metu specializuojasi medžio graviūros srityje, bet jo kūryboje pirmąją aliejiniais dažais tapyba. Jis ne tik plačiai reiškiasi kaip iliustratorius, bet dar yra ir puikus portretistas. "The Illustrator" žurnale buvo įdėti jo ta-

pyti du portretai: "Man with Fisherman's Cap" ir Mrs. Betty Sanders", susilaukę vietos amerikiečių visuomenėje didelio dėmesio.

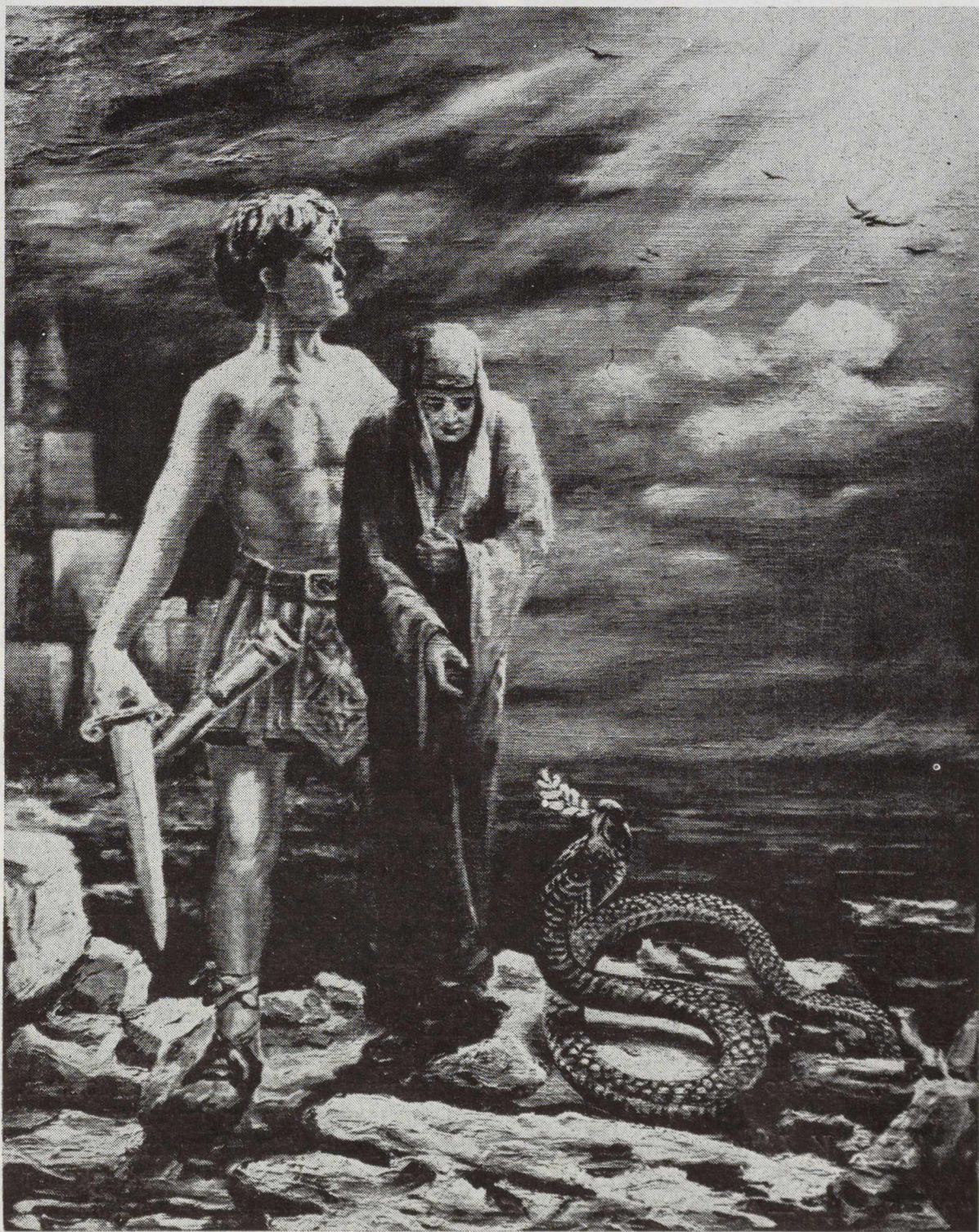
Dail. Jono Tričio kūrybą reikėtų laikyti realistine su stipriu simbolizmo pagrindu. Jo tapyboje yra daug savitos, meniškios simbolinės prasmės. Jo meno srities plotmėje nėra griežtos ribos. Jis nevengia ir modernizmo.

Stebiuosi, kad tokios kokybės dailininkas yra tiek mažai žinomas išsivijos visuomenėje. Kas dėl to kaltas: dailininko kuklumas, ar kad mes neturime tokios kultūrinės organizacijos, kuriai rūpėtų pilnai išnaudoti išsivijos turimą meninį potencialą, tuo dedant pastangas pakelti bei praturtinti išsivijškąją kultūrą...

Birutė Kemežaitė

Prašome atnaujinti "Lietuvių Dienų" žurnalo prenumeratą 1981 metams.

Prenumeratos kaina \$18.00 metams JAV-bėse ir \$20.00 kanadiškais doleriais.

*Pagunda.
"Temptations" by Jonas Trycis.*

*Dail. Jono Tričio
Photo V. Noreika*

POKARIO KLAIKUMA J. KRALIKAUŠKO ROMANE "PO ULTIMATUMO"

Būna išgyvenimų ir įvykių, kurių negalima tuoj aprašyti; reikia nuotolio, perspektyvos, net gi tam tikro išgyvenimų nusistovėjimo, tartum drumzlių nugulimo į dugną.

Okupuotos Lietuvos rašytojai, kai naudoja įvykius ir charakterius iš "pokario audringųjų, kruvinių metų", dažnai irgi neišieško meninės tikrovės, o lengvai nuslysta (ar priversti nusukti) į propagandinį toną ir į viešosios, ten populiarios, opinijos ir ideologijos sferą. Egzilai rašytojai ilgai nežinojo Lietuvos pokarinės tikrovės; jei kas rašė apie kolchozus, Sibirą, komunistinio režimo pasėkas, tai tik spėliojo, naudodamiesi spauda iš tenai, turistų pasakojimais ir sava vaizduote. Ir, tik pradėjus kiek laisvėti korespondavimo ir turizmo prasme, išsivijos žmonės daug daugiau sužinojo apie artimųjų likimus Tėvynėj, kai mes jau buvom pasitraukę ir kai ten siautėjo, karo baisumams nutilus ir išblėsus, naujo režimo "ponai". Ne vienas ir iš mūsų rašytojų, aplankęs Lietuvą, bent truputį išsikalbėjęs su giminėmis ir buvusiais mokslo draugais, išgirdo "neregėtų-negirdėtų" istorijų, baisių lūžių šeimų ir asmenų gyvenime.

Atrodo, tokiu pagrindu remiasi ir Juozo Kraliausko "Draugo" premijuotas romanas "Po ultimatumo". Nespėliosiu autoriaus slaptų šaltinių, bet iš veikalo kompozicijos matyti, lyg romano medžiaga išplaukusi iš nežinių tam tikrais trūkiais, tartum konvulsijomis. Iš pradžių — realus, gana idiliškas pasakojimas, lyg saulėta, šilta diena prieš audrą... Tada — audra, košmaro tautoj augimas, baisūs individų išgyvenimai... Paskui — dienoraštinė forma romantiškai prisiminimai. Ir vėl, galiausiai — beveik košmariška psichologija žmonių "už jūrų", daug išgyvenusių — nežinioje, arba — staiga viską sužinojusių.

Tokie gimsta išpūdžiai skaitant ir perskaičius "Po ultimatumo". Ar gal J. Kraliauskas grįžta į savo pirmąsias prozas impresionistinį stilių? Nes čia neberandame to realijų nuoseklumo, kurį rasdavome jo istoriniuose romanuose; negalėtume "Po ultimatumo" palyginti ir su J. Gliaudos "Agonija", nors abiejuose romanuose yra tos pačios temos elementų.

Šiame romane J. Kraliauskas visiškai kitoks (kas iš esmės nėra b'oga). Vistiek, ir šis romanas įdomus skaityti, intriguojas; gal dėl to, kad mūsų, egzilų, visų širdvis ir vaizduotės pilnos tos pačios pokario klaičumos; skaitant, tartum, įdomu sužinoti ir palyginti...

Nesuprantu kai kurių kritikų neapsakomo reiklumo. Vistiek, kiekviename romano puslapyje juntame, kad tai rašyta prityrusio, išprususio rašytojo.

"Po ultimatumo" įdomus veikalas, jei ne išbalansuotais, pilnais charakteriais, jei ne nuoseklia fabula, tai atskirų vaizdų arba lakumu, ar slegiančios klaičumos tirštumu. Tai pokario vaizdas mūsų Lietuvoje, po ilgų metų ataidėjus iki užjūrio tikriesiems košmaro aidams.

Alė Rūta

Viktoras Liaukus, medžio drožinėjimo menininkas.
Viktoras Liaukus, artist in woodcarving.

Viktoras Liaukus, liaudies meno puoselėtojas.

Straipsnio "Lietuvių liaudies ornamentai ir raštai" iliustracijos yra Viktoro Liaukaus kūriniai. V. Liaukus, gimęs 1904 m. Ražiškių kaime, Garliavos vls., Kauno apskrityje, yra baigęs Simano Daukanto mokytojų seminariją (1928 m.). Ketverius metus studijavo teisių mokslus V. D. universitete Kaune. Vėliau tarnavo finansų ministerijoje, o nuo 1934 m. buvo mokesčių inspektorium Kretingoje, Šiauliuose ir Vilniuje.

Komunistams užėmus Lietuvą, V. Liaukus pasitraukė į Vokietiją ir nuo 1947 m. iki 1949 m. buvo Augsburg-Haunstetteno liet. pradžios mokyklos vedėju.

Atvykęs į JAV 1949 m., jis gavo darbą Susisiekimo ministerijoje (Department of transportation, Highway Design Division). Nuo 1974 m. išėjo į pensiją ir užsiima medžio drožyba. Yra surengęs daug savo darbo kūrinų parodų.

LIETUVIŲ LIAUDIES ORNAMENTAI IR RAŠTAI

Lietuvių liaudies išsivystymo ir kultūros laipsnis, jos meniniai sugebėjimai ir skonis atsispindi liaudies mene, pasireiškiančiame tiek žodine kūryba, muzikos garsais, šokiais, papročiais, tiek vaizdine vienos ar kitos medžiagos forma. Čia trumpai paliesiu tik vaizdinį liaudies meną, jos vystymąsi ir grožį.

Kaip kiekviena tauta, taip ir lietuvių, turi savitą jai būdingą ornamentų ar audimo raštų charakterį, kuris susidarė ilgų amžių bėgyje formuodamasis, vystydamasis, keisdamasis (pvz., drabužiai), nuolat įgaudamas naujus bruožus, bet nepamesdamas savo senojo charakterio. Šis savitas charakteris yra ypatingai brangintinas,

VIRŠUJE —
Rankšluostinė, Viktoro Liaukaus drožinys.
ŽEMAI —
Geležinis Vilkas, V. Liaukaus medžio drožinys.

Top: "Rankšluostinė"—A wood carving by Viktoras Liaukus.

Bottom: "Geležinis Vilkas" [A legendary Iron Wolf], a woodcarving by V. Liaukus. . .

Šventas Jurgis — V. Liaukaus drožinys.
St. George, woodcarving by V. Liaukus.

nes kiekviena tauta, didelė ar maža, turi savo kūrybinius ypatingumus, kurie priklauso tik jai ir kurių neturi kitos tautos..

Priešistoriniai lietuvių bei baltų ornamentai nepasižymi nei įmantrių linijų kombinacija, nei lakaia fantazija. Vyrauja smulkūs geometriniai raštai — taškėliai, brūkšneliai, eglutės, pynutės, lankeliai, ratukai, langeliai, trikampėliai ir kt. Tai miniatiūriniai ornamentai, reikalauja labai kruopštaus darbo ir išbaigimo. Tačiau iš nesudėtingų motyvų, amžiams bėgant, buvo sukurta šimtai variantų. Audiniuose jie jungiami, dvigubinami, kryžiuojami, šakojami, iš atšakų išvedamos naujos figūros. Dėl audimo technikos čia nerandame lenktos linijos, viskas kampuota, o augaliniai ornamentai įgauna laužytas formas. Tokiu būdu lelijos žiedas pasidarė panešėnis į tulpės žiedą. Ten, kur ornamentas nevaržomas darbo technikos, užtinkama dažnai lenkta linija — akutės, ratukai, lankeliai ir kt.

Daug motyvų, kuriuos šiandien laikome ornamentais, senovėje yra buvę simboli-

"Nedėlios rytelį ėjau vandenėlio"
— V. Liaukaus drožinys.

"I went for water on Sunday morning" (Lithuanian Folk-song)
Woodcarving by V. Liaukus.

niai ženklai, o ornamentas užpildė tik tuščias tarp simbolio vietas. Saulės ratai, medžiai, žvaigždės, paukštukai, žirgeliai ir kt. turėjo gilesnę prasmę. Laikui bėgant, keičiantis žmonių tikėjimui ir galvosenai, jie, kad ir nustoję savo tikrosios reikšmės, buvo kartojami iš tradicijos, kol visiškai suaugo su ornamento motyvu.

Lietuvių ornamentams bene dėkingiausia medžiaga yra medis. Jame menininkas laisvai gali panaudoti visas ornamentų detales ir išdrožinėti sudėtingiausius motyvus.

Nemažiau puošnūs ir brangintini ir lietuvių liaudies audiniai. Jie, išėję šimtmečiais raidos kelia, audėjų buvo išstobulinti tiek įvairaus audimo būdais, tiek dekoratyviniais raštų bruožais, tiek spalvų deriniais. Šiandien audėja gali išreikšti sudėtingiausius raštus ir spalvas, o gaunamuose iš giminių dovanų rankšluoščiuose randame tarp raštų jautus žodžius LIETUVA,

GINTARINĖ LIETUVA ir net ištisus Lietuvos himno žodžius.

Sunku pasakyti, ar lietuvių liaudies ornamentai ir raštai jau yra pasiekę savo tobulumo viršūnę, ar jie vis dar tobulės, nepamesdami savito charakterio ir bylos apie neišsenkamą lietuvių liaudies kūrybą.

V. Liaukaus "Nedėlios rytelį ėjau vandenėlio...", motyvas, kaip ir kitos jo darbų temos, paimta iš lietuvių liaudies dainos. Visa kompozicija išbagta su nepaprastu kruopštumu. Berželis svyruonėlis, išdrožinėtas taškučiais ir ilgesniais ar trumpesniais brūkšneliais, mergaitės drabužiai išpuošti rinktiniais raštais, o pieva gėlėmis ir patekėjusios saulės šilima.

Gražus medžio drožinys "Rankšluostinė", kurioje ratukai, pumpurėliai, lapukai, įvijos, paukštukai, kabučiai liejasi į vieną junginį ir medį padaro lengvutį, permatomą, panašų į mezginį. Rankšluostinė ir naujų liaudies menininkų austas rankšluostis gali būti puikiu lietuviško buto papuošalu.

A. D.

Eglė žalčių karalienė — V. Liaukaus medžio drožinys.

Eglė, Queen of Serpents (Lithuanian Folk-tale), Wood carving by V. Liaukus.

Knygos

KOMUNISTŲ NUŽUDYTAS POETAS PRABYLA...

Chicagoje išleistas K. Jakubėno eilių rinkinėlis "Eilėraščiai iš Vilniaus kalėjimo" Poezijos rinkiniai iš okupuotos Lietuvos nebe naujiena. Bet iki šiol jų būta anoniminių arba slapyvardžiais pasirašytų, nes autoriai gyvi. K. Jakubėno atvejis kitoks: jo nebėra gyvo, nors jo leidiniai vis kartkartėmis pasirodydavo, aišku, pajungti tarybinei propagandai. Su tam tikrais rezervais kaip apie patį autorių, taip ir apie jo kūrybą.

Gimnazijoje (Biržų) Jakubėnas veikė su vadinamais pažangiaisiais; studijuodamas un-te, teisių fakultete, priklausė stud. aušrininkų dr-jai. K. Jakubėno visuomeninės veiklos pažiūrom įtakos turėjo, kaip rašo tarybinė Liet. Enciklopedija, anarcho-sindiklizmo idėjos. Už veiklą keletą kartų pasodintas į kalėjimą. Nė vienas iš "Trečio Fronto" bendradarbių ir redaktorių, išskyrus politinį tremtinį-emigrantą K. Borutą, negalėjo taip imponuoti "liaudžiai", kaip Jakubėnas, kai jis tik iš kalėjimo paleistas, dalyvaudavo kuriame kairiųjų literatūros vakare sulysęs, menkutis, gailiu balseliu giedas apie "dalgio brolius" arba kad "aušrelės vis nematyti"... "Minia" iš džiaugsmo trypdavo, o rengėjai žvalgydavos, ar į užsūscenį neateina policininkas ir vėl to revoliucionieriaus išsivesti į beveik nuolatinę Jakubėno buveinę, į kalėjimą. Tokie "protesto" išpuoliai, žinoma, buvo labai naudingi "Trečio Fronto" kairiesiems "karingiems" buržua, mėgstantiems miesčionišką komfortą, bet nenorintiems savo kailiu kovoti už skelbiamas idėjas.

K. Jakubėno poezija, vėl pasak tos pačios enciklopedijos, būdinga "fašistinio smurto", kalėjimų, polit. kalinių pergyvenimų, sunkios valstiečių dalios, kaimo skurdo ir miesto neigiamybų pabrėžimu, agitacinės kovų dvasios dėl geresnio gyvenimo intonacija. Kitas dalykas, kiek visa ta poezija turėjo realaus pagrindo. Kovoje prieš "valdančiųjų sluoksnių sauvale", K. Jakubėnas tikrai pajuto naujų valdančių sluoksnių sauvale, kai antrosios komunistų okupacijos metais (nesugebėjęs žengti į taktą ir vieną kitą kritišką pastabą paleides), buvo suimtas, įkalintas Vilniaus kalėjime, iš kur vieną žiemos naktį išvežtas į užmiestį, išrengtas nuogai ir paliktas sušalti 1950 m. sausio 8 d. (Tiksliau ir su detalėmis visa ta procedūra galėtų nupasakoti ekzekuciją atlikę asmenys, mums svarbu faktas, kurio neneigia nė "tarybiniai istorikai").

Taip naujieji politinės laisvės ir socialinės gerovės atnešėjai naiviam kovotojui atsilygino už jo viso gyvenimo kančias ir kova, nepriklausomybės metais plvlsiam vandenį ant komunistinio malūno...

Susumuojant io poetinę vertę, rinktinėje "Ūžia melsvas šilas" sakoma, kad J-no kūrvba neiškilusi "iki geriausių... revoliucinės poezijos aukštumų", o autorius klaidingai vertinęs "revoliucine jėga - proletariata". Savo "iėga" tas in vadinamas proletariatas irrodė ne vien Jakubėno, bet ir daugelio nekaltų žmonių mirtimi, ir vis dar rodo visiems, kas nenulenkia nugaros prieš "revoliucinę jėgą".

Montrealio Aušros Vartų choro 30-mečio jubiliejaus minėjime (iš dešinės): klebonas T. J. Kubilius, choro dirigentė Mmė M. D. Roch, akompaniatorė Mlle C. Pelleties ir choro vadovas solistas A. Keblys (1980 m. gegužės 10 d.).

The choir Gates of Dawn during its 30 year celebration singing an excerpt from the opera "Grazina." Soloist A. Keblys sings "The Young Baron's Song."

Jakubėno eilėraščiai iš Vilniaus kalėjimo liudyja, kad autorius ir už keturių mūro sienų dvasioje išliko tas pats revoliucingas kovotojas, tik, žinoma, ne už "tarybinius" idealus. Eilėraščiai nepasižymi nei stipresne menine forma, nei turiniu originalumu, tai daugiausia tos pačios senos nuotaikos ašaringi skundai (paukštelio):

Kaip čiulbėti, kaip ulbėti, / kaip palinksmint širdį, / kad kraštelį numylėtą / Ašaros prigirdė.

1940 metais Jakubėnas, kaip ir ne vienas skaudžiai klydęs, dainavo:

"Negrįš ta diena, kur praėjo / ir upės neplauks atgalios...

Gi dabar, autoriui sėdint "išvaduotųjų" surakintam, ima atrodyti, kad anksčiau, vadinamais "kruvinais fašistiniais laikais" dar būtų šiek tiek tokios laisvės, ir autorius labai norėtų, kad "grįžtų diena, kur praėjo"; jis vėl svajoja, kad

"Apjuos aušros vainikas žemę, / laisvi bus tėviškės laukai", kai "išbėgs gauja prispaudėjų / iš tėviškės mūsų žalios".

Jo posmuose atsiranda anksčiau niekad nebuvo (tiesiog neįtikėtinas) maldos motyvas:

Melsiu Viešpatį aukščiausią, / Kursiu giesmę naują, / Kad nutrenktų prispaudėjus / už pralieta kraują.

Dabar, kai mato, kad didvyrių kraują "lieja niekšai ir bailiai", jam negėda prisipažinti, ko niekad savo poezijoje nėra daręs, kad

"Aš tikėjau meilę, Dievą / tyro kūdikio jausmu".

Gi prieš tikėjimą Dievu ir meile "proletarinė jėga", kaip matome ir šiandieną labiausiai ir narsiausiai kovoja. (J. B.)

Montrealio Aušros Vartų choras, švenčias savo 30 metų jubiliejų. Koncerto metu atlieka "Jauno bajoro dainą" iš operos "Grazina" su solistu A. Kebliu 1980 m. gegužės 10 d.

The choir of Gates of Dawn church in Montreal, Canada, celebrates its 30th anniversary on May 10, 1980. From right: pastor T. J. Kubilius, choir conductress Mmė M. D. Roch, accompanist Mlle C. Pelleties and choir president-soloist A. Keblys.

VIRŠUJE —

Iš kairės: A. Kasiulaitis, dr. J. Valaitis; dešinėje P. Dargis.

IX-to Amerikos Lietuvių Kongresą Clevelande, spalio 18 d., atidarė malda kun. J. Gasiūnais.

APAČIOJE —

IX-tą Amerikos Liet. Kongresą Clevelande sveikina vysk. A. Deksnys; kairėje dr. J. Valaitis, dešinėje P. Dargis ir Lietuvos konsulas A. Simutis.

The Ninth American-Lithuanian Congress is greeted by Bishop A. Deksnys. On his left is Dr. J. Valaitis, while P. Dargis and Lithuanian Consul A. Eimutis are on the right.

Father J. Gasiunas opens the Ninth Lithuanian Congress in Cleveland on October 18. From left to right: A. Kasiulaitis and Dr. J. Valaitis. On the right P. Dargis joins in the prayer.

Photo V. Bacevičius

LD ŽURNALO RĖMĖJAI

"Lietuvių Dienų" žurnalo rėmėjai, kurie metinio pikniko programa prisiuntė bilietėlius po 5 dol. LD loterijai.

Esame visiems dėkingi už LD paramą.

A. Skirius, leidėjas

CALIFORNIA —

G. B. Adamson, V. Anelauskas, J. Andrašūnas, V. Apeikis, E. Arbas, V. Augus, Leo Bagdonas, J. Baltrėnas, M. Balčiūnas, Biruta Barviks, DDS, S. M. Barauskas, Rymantė T. Barauskaitė, L. Baltrėnas, P. Baltran, K. Bandzevičius, E. Bartkus, Dalia Bieltz, E. Blažys, A. Brazauskas, A. Brazinskas, L. Briedis, A. Ciniškas, J. V. Černius, A. Dabšys, (2), Agata Z. Dancy, J. Dalbokas, K. Dargis, A. Daukantas, E. J. Domanskis, M.D., K. Deltuva, A. Devenis, A. M. Devenis, M.D., J. Deflet, A. Dičius, Pr. Dovydaitis, Ch. Dubickas, N. Enck, A. F. Galdikas, P. Gauronskas, V. Geležius, A. Gedminas, R. ir D. Giedraitis, D.D.S., H. ir S. Gorodeckas, K. Grigas, A. Gulbinskas, Alg. Gustaitis, Ch. J. Gordon, V. Gurčinas, P. Indreika, T. Ivanauskienė, M. Jagučanskienė, A. Jakutis, A. J. Hoyos, M. D., E. ir L. Jarašūnas, S. Jasutis, V. Juodvalkis, J. Jurgilas, M.D., R. Jurkūnas, L. Kantas, Ona Karalius, S. Ketauskas, A. Kish, A. G. Klimas, A. Kupinskas, Prel. A. Kučingis, S. ir J. Kvečas, E. Leugoud, J. Lipas, Litvinai, A. Logucki, J. V. Lopatauskas, V. Macys, E. Mamat, A. Markevičius, V. Malzinskas, P. Marciuska, F. Masaitis, A. ir M. Maskoliūnas, A. L. Mažeika, L. Medelis, J. Mejeris, O. Mekišius, A. Mikalonis, A. Miller, A. ir O. Mironas, H. Misiūnas, Ch. F. Mitchell, D.D.S., J. ir N. Mockus, J. Mulokas, S. Nakvosas, K. Naudžius, J. ir S. Naujokaitis, L. E. Oksas, E. Ontanitis, Rev. Theo Palis, K. Pažemėnas, H. Paškevičius, V. Pažiūra, A. Pečiulis, G. A. Petrauskas, L. Plukas, J. C. Polikaitis, J. Prakapas, P. Pranis, A. Pranyš, Vlada Račkauskas, G. W. Radvenis, V. ir M. Raila, V. Raulinaitis, V. Rodnite, E. A. Ross, J. Ruokis, Elena Sabalis, J. Sadūnas, J. Salys, V. Sakalauskas, E. Samas, Sandanavičius, V. Šaras, M. Schoretz, M.D., B. Seliukas, T. Sereika, S. Shepetys, Vl. Šimoliūnas, A. ir B. Šimkus, E. ir J. Sinkys, Shelinsky, V. M. Siručiai, B. ir N. Skiman, F. X. Skirmantas, Dr. V. B. Sky, Aldona Šlupas, J. Sprein, V. Staldalninkas, E. Stirbys, M. Strupes,

D. M. Sukys, V. W. Surkus, A. Survill, J. P. Sweeny, J. Tamas, A. Trečiokienė, D. Vailokaitis, J. Valley, Lucia Valys, J. Vencus, J. Vidžiūnas, V. Vilimas, E. Vilkas, Pr. Visvydas, T. M. Yakutis, B. ir T. Žemaitaitis, Žiemelis, A. Žolp, O. Žukas, P. Zounes, J. Truškauskas.

ILLINOIS —

A. Antanaitis, Rev. V. Aleksonis, B. Cizikas, Aldona Daukus, A. Deveikis, M.D., P. Duda, V. Petrauskas, P. Jonikas, L. Jakubauskas, A. Kvečas, J. Kalinauskas, B. A. Kasakaitis, M.D., J. Kasakaitis, B. Kemežaitė, J. Kanišauskas, A. Kižienė, A. Laucis, M.D., Lituanus, M. Melienė, J. Paukštienė, E. Pikelis, Rev. J. Prunskis, A. Ržma, J. Sakas, I. Sadauskas, A. Šešplaukis, A. Stakėnas, W. Soliunas, V. Sinkevičius, K. Šidlauskas, Alice Stephens, Z. Smilga, C. Laucius, J. Švedas, L. Simaitis, A. Umbrasas, Irene Sankus, R. Sidrys, M.D., D. Surantas, M.D., P. Stravinskas, A. Stropienė, A. Skridulis, K. Povilaitis, Pr. Račiūnas, A. Trakis, Dr. V. Tauras, M.D., J. Vaineikis, M. Valiukėnas, A. Valavičius, O. Vaskevičius, M.D., M. Valiukėnas, V. Vijeikis.

MARYLAND —

Aldona M. Aistis, Dr. J. Balys, Rev. A. Dranginis, K. Dulys, A. Gumbinas, J. B. Laučkas, D. M. Plasewicz, Lith. Hall, Baltimore, Msgr. L. J. Mendelis, A. Petrutis, A. Radžius, Mrs. N. Rastenis, V. Rutelionis, Sisters of St. Casimir, Baltimore, J. Vaitkus, V. Vaškys.

FLORIDA —

A. Alciauskas, B. Aušrotas, Prel. J. Balkūnas, V. Beleckas, V. Bražėnas, V. T. Jacobson, V. Kamaitis, M. M. Lietuvnikas, F. J. Šeštokas, M. Ugenas, A. Urbonas, V. Urbonas, J. P. Vaičaitis, A. Vaitkus.

PENNSYLVANIA —

Rev. T. Burkauskas, F. S. Bagdes, A. Čepulis, J. Čiurlionis, P. P. Dargis, L. Dovydenas, R. Dovydaitis, M.D., A. Gajliūšis, R. Janoswka, Wm. J. Markalonis, A. Noruisis, J. Petronis, Rev. C. P. Širvaitis, Regina F. Tomlin, M. Walsh, Viola A. Yakstis.

OHIO —

A. Ambrazas, V. Bacevičius, Rev. G. Kijauskas, M. Lenkauskas, Jim ir Irene Lelak, J. Kregždė, A. Mikulskis, J. Stempoužis, Aldona Ryan, P. Tamulionis.

MICHIGAN —

K. Balys, L. Bajorūnas, J. Briedis, J. Mačiulaitis, J. Mikaila, P. Kausteklis, K. Razauskas, A. Uzdavinis.

NEW JERSEY —

Rev. V. Dabušis, C. Cikotas, K. Graudienė, P. Naujokaitis, J. Prapulbickas, R. A. Slepetyš, Prel. J. Scharnus, St. Casimir's Rectorv, Peterson, K. Trečiokas, J. Vaičkus.

NEW YORK —

M. Aleksandravičius, K. Bačas, L. Bajorūnas, M. P. Ballas, L. Bajorūnas, R. Balsys, E. Baranauskas, T. H. Barz, V. Butkys, Kun. M. C. Čyvas, J. L. Giedraitis, G. Gobis, Rev. J. Grabys, J. Jankus, J. Klivecka, A. Landsbergis, R. Masiulionis, E. Mickeliūnas, Kons. A. Simutis, Marvtė R. Šalins, A. Simutis, S. Skobeika, P. Puidokas, Rev. A. Račkauskas, Rev. J. Pakalniškis, A. Ruzgas, P. V. Vygantas, Al Wesley.

MASS. —

A. Andriušis, S. Augonis, J. Dabrega, V. Gedminas, O. Ivaškienė, Elena Juciūtė, St. Lušvs, So. Bostono Piliečių klubas, E. Ribokienė, K. Šeštokas, J. Stepnaitis, R. Taparauskas, L. L. Svelnis, J. Varnas.

CONNECTICUT —

Eglutė, Putnam, Msgr. P. Juras, P. Karosas, J. K. Karvas, A. Kazickas, Dr. J. Kriaučiūnas, Rev. R. Krasauskas, Carla M. Lukas, M. Petrauskienė, M. Raskevičius, Sisters of Imaculata Cor., Zen Smilga, A. Trainys, Rev. J. Tautkus, S. Vilinskas, M. Woluns, Rev. S. Yla.

IVAIRIOS VALST. —

J. Blanford, Rev. T. Žiūraitis, J. Uzdavinys, A. J. Granosky, Rev. P. Butkus.

CANADA —

P. Alšėnas, J. T. Anderson, A. Bajorinas, A. Braškys, Rev. J. Bertašius, G. Čapkauskienė, P. Dainius, A. Dudaravičius, S. Jasiūnas, F. Kardelienė, Dr. A. M. Kazlauskas, A. Keblys, A. Mingėla, J. Pleinys, P. Montvila, J. Nastaius, A. Pakalniškis, Rev. A. Sabas, V. Skilandžiūnas, Dr. J. Sungaila, S. Vaičaitis, P. Vaitkūnas, J. B. Žekas, Consul J. Zmuidzinas.

Dovanų laimėtojai

LD piknike, 1980 m. rugsėjo 14 d.,

Pirmą dovaną — Rankšluostį su išausiu Lietuvos himnu — laimėjo Jonas Petruskas (Petras) iš Burbank, Calif.

Antrą dovaną — dail. Ilonos Brazdžionienės aliejinį paveikslą — laimėjo Jurgis ir Marija Mikaloniai iš Long Beach, Calif.

Dvi plokštelės — Keturi autoriai ir S. Klimaitės-Pautienienės nys, Pahoa, Hawaii ir dr. M. dainų recitalis — Jonas Uždavišchoretz, Los Angeles, Ca.

Knygas laimėjo: Dr. J. Jurgilas, kun. J. Grabys, J. Mitkus, Viola Jakštis, H. ir S. Gorodeckai, K. Dargis, Rūta Aras, L. A. Petras, K. Balys, V. Vidugiris.

Pirmosios dovanos buvo pasimtos iš LD administracijos; knygos pasiūstos paštu.

LD Admi.

BATTLE OF GRUNWALD

An Historical Novel

Liberal English translation with prologue and epilogue by

Julius Jonas Bielskis

Publisher: Lithuanian Days.

The novel consists of two parts, each having twelve intriguing episodes. It is replete with unexpected incidents, pathos, romance, drama and tragedy.

The battle of Grunwald was fought on July 15, 1410, some 82 Ona Puida translated it into the Lithuanian language. An abridged Lithuanian version was written by J. Sužiedėlis in 1930, and it was republished in 1954 by the Lithuanian Book Club Nida, London, England, years before Christopher Columbus and allied armies on one side landed in America. The battle was fought between the Lithuanian, Poles and the Teutonic Knights and other Hard Covers \$4.00 (If Available)

Price only \$3; postage \$1.

ANTANAS SKIRIUS

išlaikęs reikalaujamas egzaminus, gavo pratęsimą "Notary public" nuo birželio 12 d., 1980, iki birželio 12 d., 1984 m.

Anksčiau "Notary Public" pareigoms ir teisėms nebuvo egzaminų. Dabar šią tarnybą labai apsunkino: reikalauia "fingerprints", "bond" \$10.000., prisaikos pas "county clerk" ir kitų mokėjimų.

Notary Public atlyginimai vėnustatyti Kalifornijos valdžios: \$2 už viena parašą, \$5 už du parašus kiekviename lape.

Galima notarizuoti tik tokius dokumentus, kurių kalbą notaras supranta.

ENGLISH SECTION

LITHUANIAN PIONEER PRIEST OF NEW ENGLAND

A Book Review by

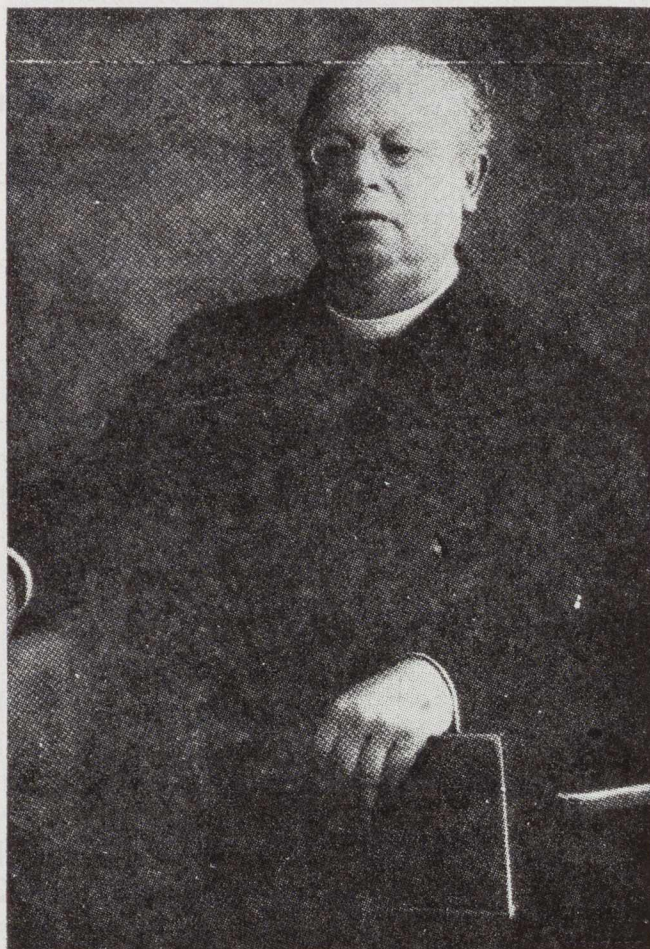
MARGIS MATULIONIS

My generation is generally ignorant of the history of Lithuanians and their organizations in the United States prior to World War II. For us, the ethnic and political ferment that is associated with our culture is exclusive to the second half of the Twentieth Century and any intimations of an earlier Lithuanian existence in the United States is summarily classified as barren of any valuable contributions: Lithuanians who lived here before the 1940's exodus were just a bunch of simple coal miners who struggled somewhere near Wilkes-Barre and had a fanatical allegiance to the Catholic Church; any cultural contributions amounted to some grammatically incorrect simplistic statements in a parish bulletin. It must have been so or we surely would have been told otherwise.

However, this era was not only rich in cultural endeavors, but it surpasses ours in the intensity of its disagreements and the passion of its causes. These startling revelations were given to me by a recently published book: **Lithuanian Pioneer Priest of New England**, subtitled, **The Life, Struggles and Tragic Death of Reverend Joseph Zebris, 1860-1915**, by William Wolkovich-Valkavicius, Franciscan Press, Brooklyn, New York 1980. The author is a priest of the archdiocese of Boston and received a master's degree in American Studies at Boston College. His specialty is the Lithuanian experience in immigration history and his contributions include articles in the **Encyclopedia Lituanica** and **Lituanus**. He was a panelist at the 1978 spring meeting of the American Catholic Historical Association and his paper, reprinted in **Lituanus**, fall, 1978, was entitled: "The Impact of a Catholic Newspaper on an Ethnic Community: The Lithuanian Weekly **Rytas**, 1896-98, Waterbury, Connecticut.

The founder and guiding force of this newspaper was Father Joseph Zebris, the subject of the biography. A short summary of Father Zebris' life will give a flavor of the heady energy he incessantly displayed.

"From his post at St. Joseph Parish, and later at St. Andrew, New Britain, this pioneer was constantly on the move, hearing confessions and preaching in Lithuanian (and Polish when needed): fostering mutual aid societies; propagating consumer efforts such as cooperative bakeries and grocery stores; explaining

Rev. Joseph Zebris, 1860 - 1915.

Kun. Juozas Zebris, 1860-1915

real estate procedures, bank loans and investments; and above all, giving impetus to hesitant brethren to act with firm hope of achieving their goals. Since more than half of the Balts came to the New World with no formal schooling, and some with only home instruction, Zebris spurred them on to learn reading and writing in both English and Lithuanian. To these immigrants, the priest played the role of father, leader, counselor and advocate . . ." (pg. 80)

He was instrumental in the founding of at least 15 parishes . . . he was founder of the cooperative movement among Lithuanians in America, authored the first geography manual ever published in the Lithuanian language, originated a vocabulary of terms for military drill, edited the first Balt newspaper in New England (**Rytas**), and became the first resident Lithuanian priest there . . . There is much more, but I leave the pleasure of these discoveries to the reader himself.

A major conclusion inevitably devolves from a reading of Father Valkavicius' book. Lithuanians often have been their own worst enemies and their problems have remained much the same for nearly one hundred years.

The problems confronting Father Zebris upon his arrival in the New World were never to be resolved, either by him or his successors. The early Lithuanian-Americans were divided into rabid opposing factions along metaphysical lines: the free-thinkers and the Catholics. There was frequent violence in addition to the bickering in the press and only the intensity seems to have diminished today. The petty jealousies and political infighting persist, as any degree of familiarity with the present parochialism of Lithuanian-Americans unfortunately confirms.

Father Zebris was a catalyst from the moment of his arrival in Pennsylvania in 1893. His strong character allied itself with the still dominant force of a sacerdotal position in his relentless battles to establish the first Lithuanian parishes and schools in New England. There was competition with the Poles and other minorities; there was the forced acclimatization to the reality of ecclesiastical power centered in the Irish bishops; there was the frustrating fight for temperance. Father Zebris was also concerned with the decline of the Lithuanian language among his parishoners and his constant goal was the fostering of the mother tongue among his compatriots.

Undermining all this was the parishoners' basic wariness of yielding to the judgment of another's will, regardless of the benefits. Father Zebris never quite accomplished his goal of a unified Lithuanian-American front through the Church and its ancillary organizations. Ceaselessly pursued by critics and rampant negativism, he died ignominiously at the hands of two Lithuanian anarchists who had believed the rumors of his selfishness and greed and decided to appropriate his wealth for themselves. They were sorely mistaken.

All this sounds far too familiar.

That Lithuanians can be their own worst enemies is voluminously documented by Father Valkavicius. I would have had more hesitation in believing the author's interpretations of Father Zebris' travails if it were not for my own observations over the last 20 years. I doubt that the Lithuanian attitude towards leadership is unique, but its destructiveness, through dissension, of many potentially beneficial endeavors is a persistent phenomenon.

It is not within the scope of this review to analyze in depth the reasons for this entropic trait. However, a possible explanation may be found in the juxtaposition of a strange American way of life with the fond memories of an adolescence in a Lithuania exuberant in a newly acquired freedom. The corollary of this is a distinct preference for the idyllic past as it is remembered and a rejection of the foreign environment and its demands for change.

Furthermore, since happy memories are supremely personal, it is no surprise to find that individual reminiscences clash repeatedly with those of others which differ slightly in their appreciation. The result is an allegiance to only extremely subjective experiences and interpretations; the past lives on in the exaggerated senility of the feuds of pre-war Lithuania and each member of the old guard longs for the return to his own personal heaven.

The Lithuanians encountered by Father Zebris and those who arrived here after World War II have this attitude in common in the aftermath of an emigration forced by unpleasant outside circumstances.

(Continued on Page 17)

THE TRAVELING PLAYERS BEHIND THE CEMETERY

A Short Story by JURGIS GLIAUDA

Jurgis Gliuda was born in 1906 in Tobolsk, Siberia. He returned to Lithuania with his parents after World War I. He graduated from Vytautas the Great University with a law degree in 1938. In 1944, he withdrew to Germany and emigrated to the U.S. in 1947. Since the early 50's Mr. Gliuda has lived in Los Angeles.

He has written numerous articles, short stories and novels, many of which have won prestigious Lithuanian literary awards.

Writer Jurgis Gliuda
Rašytojas Jurgis Gliuda

LITHUANIAN PIONEER PRIEST OF NEW ENGLAND

(Continued from Page 16)

I do not mean to imply that Father Valkavicius presents the situation in this light in his book. He tries to remain as objective as possible, relying on outside, documented sources for his information. He makes sure that the reader is fully aware when conjecture enters the biography. But the similarities between Lithuanian-Americans at the turn of the century and those of today is inescapable. The novelty of this additional perspective on the problems that we Lithuanians share today makes a reading of *Lithuanian Pioneer Priest of New England* of more than passing importance. We must profit by it.

His main theme has been the clash of violent emotions as exemplified by the disruptions of World War II.

□ THE APRIL days and nights were filled with the rumbling sounds of artillery fire. The cannonade thundered in the west, and disquieted residents in the hilly Baden area were apprehensive of the underground tremors from the front.

"Why are the cannons roaring so close?" villagers queried in naive comprehension.

They were accustomed to thinking that artillery thundered freely only over Moscow, or outside Paris.

"Those guns are signaling the end of the war," we teased; we, who were driven here, displaced by war, haunted by our question, "What will we do now?"

It is impossible to return to our native soil. When the war ends, fierce unrest will begin there. We listened apprehensively to the sounds of human slaughter, and waited stoically for the storm to subside.

Who are "we?" In the simplest terms, Oscar Schwartz and I. Schwartz is of Russian extraction, from ruined Poland.

"Just who am I?" he was fond of asking mockingly. "I was born on a Spanish ship under the Panamanian flag, in British waters, inheriting a Bavarian surname from my daddy. Yes, my dear friend, in our time such things are possible."

He had been a German language instructor in Poland. Because of some physical defect or another, he was excused from military service. Here he was representing himself as an ethnic German. Like all wartime wanderers, he managed to find work by chance, in this village at a warehouse for unfinished metal products. He was able to inveigle a job there for me, as well. We were both loners, lying low here cautiously and unobtrusively.

Every day we went to the large window of the village's only gasthaus. Under a sign with prominent letters "Have Another Stein" and supervised by buxom, somewhat pudgy Emma, was served the watery "wartime" beer, as it was called. In the window of the gasthaus was displayed a map of Germany, and someone's hand posted with tiny flags the curving lines of the various fronts. We observed these military summaries of the front lines, and quietly evaluated them over a stein of beer, monosyllables sufficing to communicate with each other. The eastern front was relentlessly creeping westward; and the cannonade informed us of the location of the western front. Emma was very fond of men. In wartime, the male presence was very sparse.

□ ONE AFTERNOON Oscar said to me in a low voice, "About six o'clock, let's go around to the back of the cemetery. There's a group of Russian traveling players staying there."

I didn't understand this mysterious communication.

"Traveling players; that is, actors. They were appearing in Russian sectors in the east. But the front was constantly changing hands. They brought them here. They're in the cemetery chapel. They're staying there, who knows for how long, until there's some decision. Let's visit them and cheer them up."

It was a lovely evening, typical of southern Germany, the air fragrant with blossoming fruit trees. The purpling sunset sky tinted people's faces with a fresh hue.

Here were the players: four men and two women. They were all sitting in a glade, on improvised cushions: an overcoat, a jacket.

"Don't be surprised, dear people," a fair-haired man said, obligingly distributing to the others some meager sandwiches we had brought, "we represent the French tableau 'Luncheon on the Lawn'—except that our ladies are clothed."

"It's a little too cool to disrobe," remarked an actress with a plump face, in a burst of laughter.

Our acquaintance developed rapidly, as is the case with kindred spirits. I deduced from their faces that they, like us, were displaced persons, people with little to look forward to; there was no glamor of stage about them. Weary people, worn by a buffeting fate. But even so, the sunset color imparted a rosy cast to their features.

Now my eyes rested on the face of a young actress. She could be called beautiful. Was she a Georgian? A gypsy? Her hair was the color of a raven's wing. With her on the stage, the audience would be able to see no one else.

Questions were inevitable, of course. They asked us where we were from. Oscar answered frankly.

"I'm from Poland; and he," inclining his head in my direction, "he is not from the Soviet, either. We're wandering cripples, only our eyes retain their sight."

"And we?" laughed the players. "We're berries of the same field. At home we played and talked nonsense like mad. But here fate has turned into vaudeville trash. Right! We're not lying."

"On the stage players become people," added the elder of the captive group in a slow, refined manner of speaking. His distinguished features reminded me at once of a portrait by Rubens, with his close-cropped mustache and luxuriant imperial beard. "We play a foreign work, reposing faith in the author and his characters. We strive to maintain our own false illusion, immersed in our over-propagandized, Soviet deception."

"That's just what I say," the fair-haired actor waved his hand. "It's not easy for outsiders to understand. Under the threat of the guillotine, we repudiated our gay, native dance and kicked out our knees as we were ordered."

"Here's an example to help you understand," the Rubens portrait spoke. "They brought us to so-called liberated Poland, to illustrate the speeches of the glorious words of Mayakovsky posters in praise of the liberators. In short, to prostitute the profession of an actor." We went into the small theater to make arrangements for the tour. A stocky Pole was sitting in the office. We exchanged greetings. Before us, just as our political handbook described, was the perfect picture of a capitalist; he wore a suit in the latest fashion, a gold watch on his wrist, and his modish shoes were shined so that they seemed to emit sparks. We struck up a conversation. Here you are, Poles, freed from the capitalists! Shoulder to shoulder, on to work! Let's toil together for the Soviet Melpomena! And our capitalist was listening in, overhearing our torrent of words; he excused himself for interrupting.

"Here's a case in point, ladies and gentlemen. I'm now sitting in the director's position, and formerly I was the janitor."

"The janitor?" We were astonished.

"Exactly, ladies and gentlemen."

"Where's the director of the theater, then?"

"They deported him, ladies and gentlemen."

"Before us was our capitalist-janitor, with his gold wristwatch; and we were confronting him, the fashion model, in our rags of the fatherland, our canvas shoes seeking of train oil, our shirts like sacks. One of our group could not restrain himself.

"May I ask, where one can buy a jacket like yours?"

"Under the Soviet regime, there aren't any like this available."

"Please sell me that one," insisted our player.

"This is my old one," our capitalist replied. He took off the jacket. "Allow me to make you a present of it, sir. I have three just like it."

Rubens gracefully spread his hands, just as a mathematics professor would do in indicating the proof of a theorem on the classroom blackboard. "So this little episode became our new example of political instruction."

"Amen!" Someone expressed concurrence.

□ EVERYONE was smoking. Puffs of gray tobacco smoke were drifting about. The fair-haired actor chuckled. "We'd never had to sleep in a cemetery chapel. Now we're spending the night here. The consequence of a rigid existence. No ghosts, no fleas, no bedbugs."

Unexpectedly, the beautiful brunette spoke up in a voice I could never have anticipated from her proudly outlined lips; the voice of a venomous, lisping old woman. "Fleas and bedbugs are gifts of God, compared to our stool pigeons."

"Don't be surprised," Rubens smiled, remarking our dumbfounded faces. "Our Zoya is the group's comic old woman. That is a line from her monologue."

The voice of the lisping old woman seemed to me quite incongruous from the lips of the beautiful actress. I proffered a heartfelt compliment.

"You should have the role of diva—a Sarah Bernhardt."

The entrancing Zoya spoke in her own voice, a low contralto. "The comic old woman is a popular part of stage tradition. On the boards, many people want to be fairies, to charm, to fascinate. But they're afraid to appear comic. It's laughter that is therapy now."

She reverted to her old woman's lisping. "I, the comic old woman, will tell you about the communist party; ergo. I'm a communist old woman—I'll tell you about the comical party."

"Bravo, bravissimo!" I clapped my hands in delight.

"Zoya is our favorite," praised the plump-faced actress. "With her there are no long faces. Her audiences rock with laughter. Zoya knows how to entertain."

□ THE BEAUTIFUL Zoya remained in my thoughts throughout the night. What a fascinating woman! What a mocking bird! I recalled the languid expression with which she regarded us after a brilliantly executed witticism. A beautiful woman mastering comic art. I resolved to come to know her better. But perhaps she was married? Maybe she was single? As if that were really important!

To love her would be bliss.

In the morning I made a hurried trip to the gasthaus "Have Another Stein" and begged the portly Emma for a bar of Tobler Swiss chocolate. The drawing of an Indian's head with widespread plumes reminded me of my childhood, and encouraged me in my venture.

"This should make you happy," said the knowing Emma.

"And I won't forget you, either," I replied with impudent banality.

The masculine gender was in critically short supply. Bawdiness reverberated like the blast of the trumpets at the wall of Jericho. At the command of the trumpets, the walls crumpled easily.

I intended to take the chocolate to Zoya. It was amusing in the observation of the rules of the theater audience. The actors were to be presented flowers. But I, if you please, was a bearer of chocolate! How times change! To cheer Zoya up after spending the night on a bed of straw on the floor of the cemetery chapel . . .

After work, filled with optimistic and delicate aspirations which were novel and hitherto lacking in my spirits, I encountered Oscar at the exit of the warehouse. I was astonished at his expression. It was one of glazed panic.

"Let's move on a little farther," he growled.

"The artillery fire is still closer," I said, supposing that he was disturbed by the approach of the front.

"The players are done for," Oscar blurted.

"They've run off?"

"They took them away during the night. Like chickens in a bag."

My mouth fell open. "That can't be. They were fellow workers in the front lines. They entertained the soldiers there."

"It was because of Zoya," my old friend said. "Someone reported that Zoya was Jewish. The players knew that, and sheltered her. That's it."

A cannonade of horror crashed down on my perturbed soul.

©1980

—Translated by Thomas J. Stacy

Derwinski Voices Support for Lithuanian Legation In Congress

On August 22, Representative Derwinski (R-Illinois) shared with his congressional colleagues a feature story printed in the **Chicago Tribune** about the plight of the Lithuanian legation. In doing so, he demonstrates his continuing interest in the Lithuanian community and serves the important function of stimulating awareness of Lithuania's existence in other Congressmen. The main points of the quoted article were:

- The State Department has a Baltic States desk which is involved in ceremonial rather than substantive matters.

- The nonrecognition principle and funds sent to the U.S. before 1940 (with returns on investment) permit the maintenance of a legation in Washington and consulates in New York, Los Angeles and Chicago.

- The consulates provide an invaluable information and referral service for legal and business concerns. For example, consular employees verify birth certificates and other credentials which cannot be sent out of the Soviet Union, and assist in probate cases where parties in Lithuania make claims on estates of U.S. residents. And many Lithuanians file, as their last request, the desire to have their cremated bodies sent home to the mother country, which the consulate helps to arrange.

- Two problems jeopardize the future of the legation: (1) The money has almost dried up; and (2) a strict clause hinders replacement of official diplomats. The stipulation is that diplomatic status be granted ONLY to persons who were members of the Lithuanian foreign service prior to 1940. Few qualify for the post and honorary functionaries must be assigned with less authority.

In a separate move, Lithuanian-Americans must take it upon themselves to do what Derwinski cannot do: Request your local congressmen to support U.S. funding of a Lithuanian legation.

Derwinski has also been pressuring Dr. John Gronouski, chairman of the board of International Broadcasting, to see that the Baltic language services of Radio Free Europe, Radio Liberty, remain in Munich, rather than being relocated to New York.

LITHUANIA IN PHILATELY (24)

By A. BERNOTAS

Neringa

The largest river in Lithuania, Nemunas, and its tributaries empty into Kursiu Marios (The Kurish Lagoon) on the western coast of Lithuania. The Kursiu Marios comprises a total area of 1610 kilometers, of which the northern 413 square kilometers belong to Lithuania; the rest belong to Germany (called Kurisches Haff). Kursiu Marios runs into the Baltic Sea at the Port of Klaipeda, at which point it is only half a kilometer wide.

The Kurish Lagoon is separated from the Baltic Sea by a 98 kilometer-long strip of dunes called Neringa or Nerija. Neringa arises on the Semba peninsula in Eastern Prussia near the town of Kranz and ascends in a broad semicircle north-eastwardly, ending at Koppalis on the opposite side of the harbor of Klaipeda. Thus, to Lithuania belongs the northern half of Neringa of 52 kilometers.

The Neringa dunes were formed through the force of centuries of strong westerly winds upon the Baltic Sea sands. In the earliest times the dunes sustained pine woods which halted the sands from shifting too far east, but in later centuries most of the woods were felled and the dunes wandered eastward, endangering wildlife. It was not until the middle of the 19th century that it occurred to man to halt the destruction of nature by restoring on the dunes some kind of growth. The Prussian government supported the idea and most of the dunes were fenced and planted with grass, shrubs and mountain pine trees.

The Kurish Lagoon abounds with fish, some experts citing as many as 60 varieties coexisting in its rich culture. It provides a livelihood for many fishermen who inhabit both banks of the lagoon. And on the Neringa, among many smaller animals, lives the stately elk. At one time there were several dozens of them, but the war nearly extinguished them. Now, it is reported that their population is on the rise again.

The Kursiu Neringa, or Uzmaris as popularly known, was inhabited by the Kursiai tribes. Historians say that the Kursiai, most of them fishermen, arrived from Kursas (or Kurland, now in Latvia), during the Sword-Knights times of the 14th-15th centuries and settled along the Kursiu Neringa as well as in the nearby peninsula of Semba and along the Baltic coast in mainland Lithuania. In later centuries they intermingled with German and Lithuania settlers. At home and while fishing they spoke their native Kursiai language (similar to Latvian), but attended the German schools where they spoke the required German and learned Lithuanian in their churches and religious meetings.

To get a feel of the contours of the lagoon dunes, let's take a ride southward alongside the Kursiu Neringa. Starting at the northernmost tip of Neringa at Koppalis, the Kursiu Marios empties into the Baltic Sea and the breakwater is protected by reefs on both sides. Until recently a fortress stood in Koppalis to protect the entrance of the Klaipeda harbor (in German, Memel).

Next, we come to the resort of Smiltyne (in German: Sandkrug), on the opposite side of the port of Klaipeda. From Smiltyne we can walk over the dunes to the coast of the Baltic Sea where we find white fine sand beaches stretching in both directions. After storms, vacationers comb the shores for particles of the Lithuanian gold—gintaras (amber)—washed up by the waves. Smiltyne and Koppalis are connected to the city of Klaipeda by ferry boats. In Smiltyne begins an old road which runs alongside Neringa connecting Klaipeda with Eastern Prussia.

Farther south we alight in the resort of Juodkrante (in German: Schwarzort) and fishermen villages of Povelka and Preila. Some of the finest amber has been mined in the shallow waters of Kursiu Marios at Juodkrante in the last century.

The last resort on the Lithuanian part of Neringa is Nida. Nida is surrounded by high dunes of nearly 65 meters open to the Mariu-side of Neringa. Nida is known to the German chroniclers since 1385, but it changed its exact location several times because of wandering dunes. Nida has about 1000 year-round inhabitants, but in the summertime it draws some additional 5000 tourists and vacationers. It has a good fishing harbor, a museum, a water-measuring station and, of course, souvenir shops. In 1933 the Lithuanian Aero Club of the nearby high dunes founded a Gliding School, some of whose graduates attained world records.

Wandering southward some 6 kilometers we find ourselves on the German border. On the German Neringa are the fishing villages of Pilkapiai, Rasyte and Sarkuva. Near Pilkapiai used to be the

village of Karvaiciai but at the end of the 18th century it was buried under a massive dune shift. Karvaiciai is known for generating the very well known folklorist Liudvikas Reza (1776-1840), who is considered a Kurish. In Rasyte (Rositten) the Germans established their own Gliding School and a fowl-watching station.

Neringa and the rest of Klaipeda Territory was occupied by Germans in 1939 and, after World War II, was taken by the Soviets. Klaipeda Territory and Neringa remained with the Lithuanian SSR, while the German extension of Neringa was attached to the Soviet Kaliningradskaja Oblast and Russianized with Soviet settlers.

For illustrations of this article we give the following stamps:

LETTERS TO THE EDITOR

To the Editors:

I would like to say how happy I am that Lithuanian Days has gone back to having more articles in English in its publication. While it is important we maintain the Lithuanian language, it also is necessary to keep alive the Lithuanian spirit among our people, especially the young who do not read the Lithuanian language. It is sad but true that the majority of Lithuanian-Americans do not read or cannot read the Lithuanian language. Most of our Lithuanian publications offer little to this "majority" and if we are to keep the Lithuanian heritage strong in the years to come we will need more of the bilingual publications such as your magazine.

I would also like to see more interviews such as the one with Ruta Lee and like your book reviews.

Hope that you will keep up the good work!

Sincerely,

ROBERT NOVAK
Huntington Park, Calif.

1. LITHUANIA, 1923—A lighthouse at the entrance to the Klaipeda harbor.
2. Nida postoffice.
3. GERMANY, 1937—Fishing boats of the Kursiu Marios fishermen.

1. Lietuva, 1923—Švyturys prie įplaukimo į Klaipėdos uostą.
2. Lietuvos pašto ženklas su Nidos pašto antspaudu.
3. Vokietija, 1937—Kuršių Marių žvejų laiveliai.

Nobel Prize Winner Milosz: Lithuanian or Pole?

By Ruta Skirius

He was born in Lithuania but writes in Polish. He says he remembers little of the Lithuanian language that he spoke as a child, but his pronunciation of Lithuanian cities and names sound good to this editor. Rumor has it however that the Nobel Prize winner in literature disowns Lithuania and embraces Poland squarely. Who can blame him with the tide of sentiment for Poland these days. There are those who claim his award was a political decision: "Milosz owes his prize to those striking shipyard workers in Gdansk last summer," a Polish journalist in Warsaw is quoted as saying. By his own admission and a little historical excavation, the truth is found out—Milosz is incontrovertibly Lithuanian.

Czeslaw Milosz was born in 1911 in Sateiniai, in the centrally-located district of Kedainiai, near the Nevezis River and just north of Kaunas. Both his father and mother were born within 20 km. of his birthplace. On his mother's side, Milosz can trace the ancestors centuries back to pure southern Lithuanian tribes, recounting the maiden names of Kunatas (mother), and Syrutis (grandmother). His father's ancestry is more nebulous. He offers two possible scenarios: somewhere around the 16th century a male ancestor changed the Lithuanian name Milasius into Polish, or the ancestor had migrated from an East German tribe. In any case, they were landed gentry from the 16th century on. The elitism is the basis of confusion.

Milosz claims his family has spoken Polish since the 16th century. To us Americans who are accustomed to mass media and public education, it sounds impossible to remain speaking a "foreign tongue" for all that time. However, a little history lesson makes this comprehensible.

Lithuania has been under Polish domination politically and culturally for most of the centuries between 1500 to 1900. In 1569 Lithuania and Poland amicably united to form one country with the understanding that the language and culture of each would be sustained. It was evident, however, how "progress" was being defined when the Lithuanian courts began using Polish for official matters. Three partitions between 1772 and 1795 wrested control from the Polish barons and place the northern section of Lithuania in Polish hands, and the southern in Prussian hands. Revolutions and the Napoleonic campaign failed to significantly change the stronghold pattern. When Lithuania, at long last, declared independence (1918) Poland betrayed the sovereignty and seized part of Lithuania again. In 1938 Poland actually managed to force Lithuania to abandon its claim to Vilnius.

Associated with political colonization is the advent of the church. In 1386 the Polish King introduced Christianity into

Cz. Milosz

CZESLAW MILOSZ
Nobel Prize Winner

a vast territory including parts of Lithuania. The clergy were slavs speaking Belorussian, then Polish, and high-status was accorded the "enlightened" and "educated" converts. It was perfectly normal and politically expedient for the "gentry" to adopt the language. Most did; Milosz's family possibly being one of those.

Milosz entered the University of Vilnius in 1929 which was at the time under Polish control; courses were conducted in Polish. After receiving his diploma in law, Milosz took a one year sojourn to Paris for post-graduate studies. His first job, which lasted for 2 years, was in the Polish radio system in Vilnius. He recalls that while there was official detente and commitment to reciprocity and tolerance of both Polish and Lithuanian interests, the relationship had deteriorated to a kind of cold war between the two camps with each independently supporting its schools and institutions. In 1937 he moved to Warsaw.

Milosz developed his poetic talent in the period between the wars when he was a noted socialist and leader of the avant-garde poetry movement. During World War II he became an active member of the Resistance. He was acknowledged as a war hero by the Polish government which published his first book *Rescue*, recruited him for foreign service, and appointed him cultural affairs attache to Paris in 1951. A dispute with the Polish government about the implications of the political trends led him to write the *Captive Mind* (1953), which analyzes the effects of communism on four imaginary writers, and to seek asylum in the West. While serving as attache in Paris he refused a recall to communist Poland saying that he "knew perfectly well that my country was becoming a province of an empire."

"I have rejected the Stalinists' new faith," he said then, "because the practice of lying is one of its principal commandments. The Soviet religion is only

another name for lying." (*Washington Post*, 10-10-80).

Milosz moved to the United States from France in 1960, eventually becoming a professor of Slavic languages and literature at the University of California at Berkeley. It was he who was instrumental in getting Thomas Venclova, a well-known Lithuanian literary writer and critic, out of Lithuania. Milosz said he was moved by Venclova's literary work and arranged for him a formal invitation to teach at Berkeley in his department. The Soviets permitted Venclova's departure, and then withdrew his citizenship.

Asked about what impact living in Lithuania had on his work, Milosz curtly replied that there is a lot of Lithuania in his books. One volume of poems was translated into Lithuanian in the 50s by a Juozas Kekstas (published in Buenos Aires). A novel just coming out in January or February by publishers Farrar, Strauss and Groux of New York offers a kaleidoscopic view of Lithuania as it describes his childhood in the 20s. Our Lithuanian-American audience may wish to watch for it—it is written in English.

THE FIVE GENERATIONS FAMILY

Five generations of Lithuanian women: First generation: Marija Duoba, 103 years old, is sitting in the front. Second generation: Her daughter, Agota-Agnes Worline, 76 years old, stands behind her. Third generation: Her Marijas granddaughter, Geraldine Worline-Derrico, 47 years old, stands on her left. Fourth generation: Sitting in front of Geraldine is her 28 year old daughter and Marija's great granddaughter, Karren Gallagher. Fifth generation: Karren holds her 4-month-old daughter Shawn, Marijas' great-great granddaughter.

Penkios generacijos lietuvių kilmės: Sėdi Marija Duoba — 103 metų (I generacija), už jos stovi jos duktė Agota-Agnes Worline — 76 metų (II gen.), jos dešinėje stovi Agotos duktė Geraldine Worline-Derrico — 47 metų (III gen.), šalia M. Duobienės sėdi Geraldinos duktė Karren Gallagher — 28 m. (IV gen.), kuri laiko savo dukterį Shawna — 4 mėnesių amžiaus (V generacijos atstovė).

Self-Determination: A Western or Socialist Concept?

Dr. Cassese, professor of International Law and director of the Postgraduate School of International Affairs at the University of Florence (Italy, presents an interesting analysis of the Helsinki accords* on human rights in a journal for transnational law. He states that "... the whole notion of self-determination with its present anti-colonial and anti-racist connotations is closer to the Socialist outlook than to Western political doctrines. Consequently, it can be safely contended that the inclusion of a provision on self-determination resulted in the acceptance of one of the primary tenets of the Socialist philosophy of human rights."

The Socialist countries claim that the achievement of independent status by peoples living in non-racist, independent States (such as the 35 signatory States) represents the implementation of the principle of self-determination. Dr. Cassese explains. Following this logic, these peoples no longer have a need for self-determination but rather a need (right for non-intervention.

Whatever its original intent, Dr. Cassese points out, however, that the actual wording of the accord attenuates the Socialist perspective and advances the Western philosophy. In support of this assertion he notes that the wording:

1. implies that the right of self-determination is an on-going right—a right thus exists even after a people has chosen a certain form of government or international status because it finds the need to adapt to new demands;
2. makes the Principle applicable to all peoples whether or not they live in an independent State. "While the Socialist countries claim that the right to self-determination only applies to peoples subjected to colonial domination, racist regimes, or alien occupation, the Helsinki Accord clearly states that self-determination can be invoked by any people, including those living in a sovereign State," says Cassese.
3. suggests that the right to self-determination human rights and fundamental freedoms are not guaranteed for all individual members of the people concerned. "The philosophy behind this conception is that a people cannot make a real choice as to its political status or economic, social and cultural development when it is under an authoritarian government," Cassese concludes.

†[Declaration on Principles Guiding Relations between Participating States: Principle VIII: right to self-determination]

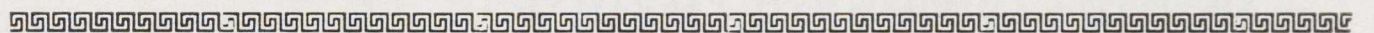
SOVIET PROPAGANDA ON BALTIC STATES VIOLATES INTERNATIONAL AGREEMENT

In violation of a cultural exchange agreement with the United States, the Soviet Union used a cultural-only magazine for political purposes. The August 1980 issue of "Soviet Life" was exclusively devoted to the Baltic States, peppered with political commentary on the "benefits" of Soviet rule, the standard castigations of the 1918-1980 Baltic independence period and the Soviet interpretation of the annexation process.

Under a US-USSR cultural exchange agreement, "Soviet Life" is published by

the USSR in the English language and disseminated throughout the US. At the same time, the US publishes "America Illustrated" in the Russian language and it is distributed in the USSR. Kaunas, Riga, Tallinn and Vilnius are a few of the many cities where it is offered for sale.

The US State Department has issued an official protest in which it informed the embassy of the impropriety of using the supposedly non-political "Soviet Life" medium for the dissemination of distinctly political views. The Department reminded the embassy that the United States position with regard to Estonia, Latvia and Lithuania remains unchanged.

THE LITAS GROUP

LITHUANIAN INTERNATIONAL CAPITAL

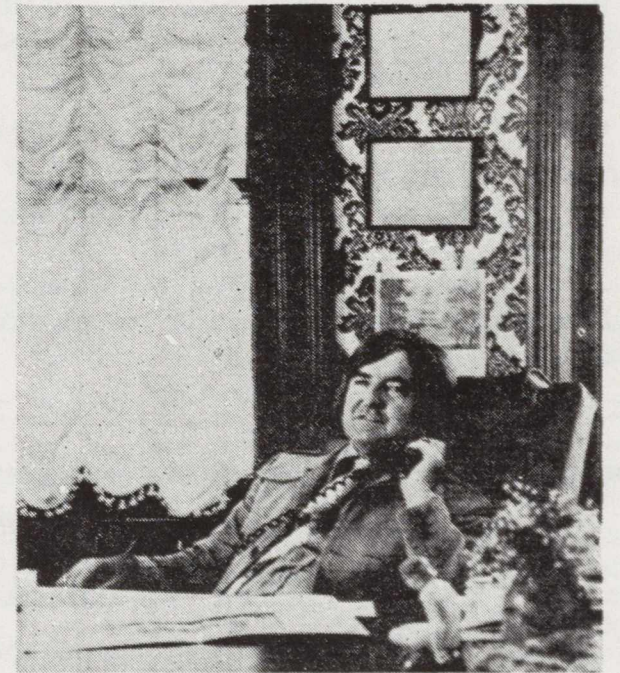

LIETUVIŲ FINANSINIS CENTRAS

PASAULINĖS APIMTIES PATARNAVIMAI

WE OFFER THESE SERVICES:

- *STOCK MARKET
- *FUNDING
- *PROPERTIES
- *LOANS
- *GOLD & METALS
- *INSURANCE
- *TRAVEL
- *TRUSTS
- *TESTAMENTS

VYTAUTAS VEBELIŪNAS, Lito prezidentas

Over the past 17 years, we have generated more than 10 million dollars in gross investments. Our proven performance in these times of fluctuating markets is your guarantee of stable personal growth towards a richer tomorrow. If you are looking for imaginative investment guidance tempered by traditional Lithuanian prudence, let us take you under our wings. . . .

Jau virš 17 metų veikianti Lito Organizacija yra sutelkusi virš 10 milijonų bruto turto. Paskutiniu laiku pasaulio valiutoms svyraujant Litas vikriai ir sėkmingai prekiauja auksu ir kitomis pastoviomis vertybėmis

PELNINGAI IŠNAUDOKIME PASAULIO ŪKINIUS SVYRAVIMUS!

PRIEŠ GALUTINĮ SPRENDIMĄ TARKITĖS SU:

LITAS INVESTING CO., INC.

CORPORATE HEADQUARTERS
86-01 114th Street
Richmond Hill, N.Y. 11418
(212) 441-6799

SALES OFFICE
120 Wall Street
New York, N.Y. 10005
(212) 344-1300

LITHUANIAN FEDERAL CREDIT UNION

K A S A

Lietuvių Kredito Unija
Lietuviams

— VIENINTELĖ AMERIKOS RYTŲ PAKRAŠTYJE —

Kasos Direktoriai sveikina visus Lietuvių Dienų skaitytojus švenčių proga ir linki daug finansinės sėkmės Naujuose Metuose.

- KASA mielai priima visų lietuvių indėlius ir moka 7% nuolatinės santaupas, o už Certificates of Deposit duoda aukščiausius pirkimo metu leidžiamas palūknas iki 12%.
- KASA lengvomis sąlygomis duoda paskolas visiems taupytojams.
- KASA priima kad ir mažiausius indėlius į nuolatinio taupymo sąskaitas ir išduoda Certificates of Deposit 500 dolerių blokais 3-jų, 6-ių mėnesių arba ilgesniam laikui.
- KASOJE kiekvieno asmens santaupos Federalinių įstaigų apdraustos iki 100,000 dolerių sumos.
- KASOJE rasite draugišką patarnavimą, pasitikėjimą ir geriausią atpildą už jūsų taupumą.

Kreipkitės į KASĄ raštu arba skambinkite telefonu darbo valandomis kasdien ir šeštadieniais.

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų!

KUN. V. DABUŠIS

Šv. Kazimiero lietuvių parapijos klebonas

Kun. Vytautas Palubinskas, vikaras

Paterson, N. J.

Gražiausių švenčių ir sėkmingų Naujųjų Metų!

ŠVENTOS TREJYBĖS KAT. BAŽNYČIOS

PREL. JONAS SCHARNUS

207 Adams, Newark, N. J. 07105

Telefonas (201) 344-6847

Linksmų šventų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų

GENOVAITĖ IR KAZYS TREČIOKAS

Apdraudos ir Kelionių Biuras

376 Mercer Ave.

Tel. 687-4033

UNION. New Jersey 07083

*Kristaus Taikos ir Ramybės mano parapiečiams
visiems geros valios lietuviams*

Apreiškimo Parapijos klebonas

KUN. JONAS PAKALNIŠKIS

Kun. Antanas Račkauskas ir kun. Ladas Budreckas

259 N. Fifth Street, Brooklyn, NY 11211 Telef. EV 7-2111

Ir liūdesio valandą teguodžia Jus Kalėdų Gimimo viltis!

SHALINS FUNERAL HOME, INC.

84-02 Jamaica Avenue

WOODHAVEN, N. Y. 11421

At Forest Parkway

296-2244

— Air Conditioned Chapels —

296-2245

VITAS GERULAITIS

*Apdraudų ir namų pardavimo įstaga
ir KELIONIŲ BIURAS*

94 - 10 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. 11421

Telefonas: (212) 847-5522

SCHUYLER SAVINGS

and LOAN ASSOCIATION of Kearny, N. J.

24 Davis Avenue, Kearny, N. J. 07032

Current Divident Rate 5½% per annum credited quarterly

2 yr. Certificates 2,500 min. — 6½%

4 yr. Certificates 4,000 min. — 7½%

6 yr. Certificates 4,000 min. — 7¾%

8 yr. Certificates 4,000 min. — 8%

OFFICERS

Dr. Jack J. Stukas, President; Edmund Bennett, Chairman of Board; John Nakrosis (Sr.), Senior Vice-Pres.; Henry Maddi, Vice-Pres.; George Katilus, Treas.; John A. Condon, Sec'y; Sigitas Stupinkevicius, Asst. Treas.

DIRECTORS

Jack J. Stukas, John A. Condon, George Katilius, Jr. Joseph M, Belza, Dr. S. A. Mickewich, John J, Salvest, John Nakrosis, Edmund Bennett,

COUNSEL

John J. Salvest:

OFFICE HOURS:

Mon. thru Thurs. — 9:00 A. M. to 3:00 P. M.

Friday — — 9:00 A. M. to 6:00 P. M.

Saturday — 9:00 AM to 1:00 PM

Drive-in Mon-Fri 9-6, Sat 9-1

Walk up Mon — Thurs 3-6

Area Code 201 991.7260

Tik viena šioje apylinkėje lietuvių taupymo bendrovė.

WM. MASKELL INSURANCE AGENCY, LTD.

BALIO MASKELIŪNO DRAUDOS ĮSTAIGA

LIFE — AUTO — FIRE — THEFT — BONDS

LIABILITY — ACCIDENT — SICKNESS

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA — LUNA NARYS

Ilgametė patirtis — įvairių draudos bendrovių atstovybė.

Our New Address:

2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403 • Toronto, Ontario M8V 1C6

Telephone (unchanged):

Telephones: 251-4864

and

251-4025

GARBĖS PRENUMERATORIAI:

Dr. S. Andukas, Baltimore, MD.
 Peter Atkočiūnas, DDS, Cicero, IL.
 J. Z. Augustinius, Illinois.
 Br. Aušrotas, Juno Beach, FL.
 Leo Begdonas, Santa Cruz, CA.
 Pr. Baltuonis, Canada.
 Petras Baltrėnas, Calif.
 Rev. A. Bertašius, San Elizario, TX.
 Dr. C. K. Bobelis, St. Petersburg, FL.
 A. Braškys, Ont., Canada.
 D. Brazdžionis, Los Angeles, Calif.
 Juozas Briedis, West Bloomfield, Mich.
 R. A. Bužėnas, Los Angeles, CA.
 V. Čekanauskas, garbės konsulas, Los Angeles, CA.
 H. Brushauskas, Vokietija.
 Dr. A. L. Čepulis, Willoughby, OH.
 John Čiurlionis, PA.
 A. Devenis, Santa Monica, CA.
 Vysk. A. Deksnys, Vokietija.
 A. Dičius, Santa Monica, CA.
 Vincas Dovydaitis, San Clemente, CA.
 Bronė Gajauskienė, Santa Monica, CA.
 Br. Galinis, Norwell, MA.
 J. Girevičius, Ont., Canada.
 Paul Gyls, Olympia, Wash.
 E. ir L. Jarašiūnai, Santa Monica, CA.
 E. Jonušas, Omaha, Nebr.
 Msr. F. M. Juras, Putnam, Conn.
 J. Jurkūnas, Illinois.
 A. Kantvydas, Canada.
 Kazys Karuža, Los Angeles, CA.
 Dr. Šarūnas Karuža, Los Angeles, CA.
 St. Keterauskas, Los Angeles, Calif.
 Dr. P. Kisieliūsis, Cicero, IL.
 A. Kriščiūnas, Milton, MA.
 E. Kronas, Canada.
 Msr. J. Kučingis, Los Angeles, Calif.
 S. ir J. Kvečas, Santa Monica, Calif.
 J. L. Levickas, Chicago, IL.
 J. Lukas, Orange, CT.
 Dr. J. Mališka, Que., Canada.
 F. Masaitis, La Mirada, CA.
 A. ir L. Mažeikos, Marina del Rey, CA.
 G. Mažulienė, Santa Monica, CA.
 W. Maker, Burbank, CA.
 W. Markalonis, Reynoldville, Pa.
 Msr. L. Mendelis, Baltimore, Md.
 E. Mickeliūnas, Richmond Hill, N. Y.
 Rev. S. Morkūnas, Sioux City, Iowa.
 A. Musteikis, Fallon, NE.
 A. L. Namikas, Glendora, CA.

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų!

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

Vidaus ir užsienio kelionių agentūra, kuri jau daugelį metų sėkmingai organizuojavimą eilę grupių į Lietuvą ir į kitas pasaulio šalis.

Reikalui esant kreiptis į:

Trans-Atlantic Travel Service, Inc.

393 West Broadway, Box 116
 South Boston, Mass. 02127

Telefonas (617) 268-8764

Savininkai: **Aldona ir Jonas ADOMONIAI**

Garbės prenumeratoriai

Rev. V. Pavalkis, Milpitas, CA.
 Vladas Pažiūra, Anaheim, CA.
 F. Petrauskas, Syracuse, N. Y.
 Rev. A. Račkauskas, Brooklyn, N. Y.
 Rev. Dr. P. Ragažinskas, Sentral, N. M.
 Kun. V. Radvina Clover Valley, Calif.
 V. Raulinaitis, Santa Monica, Calif.
 A. L. Repšys, N. Y.
 J. V. Roland, San Francisco, CA.
 Petras Sakas, Los Angeles, CA.
 J. B. Sabal, Cleveland, Ohio.
 E. ir J. Sinkiai, Santa Monica, Calif.
 Dr. Paul Švarcas, Mascoutah, Illinois.
 Rev. E. Statkus, Grand Rapids, Mich.
 Jonas Talandis, Olympia Fields, Illinois.
 "Talka", Hamiltono liet. koop., Canada.
 V. Tamošiūnas Detroit, MI.
 J. Tamas, Gardena, CA.
 Dr. V. B. Sky, Palos Verdes, Calif.
 Kun. Th. Palis, Pittsburgh, CA.
 M. Šarauskas, Winn., Canada.
 Juozas Truškauskas, Los Angeles, Calif.
 Vytautas Vidugiris, Palos Verdes, Calif.
 Juozas Vitėnas, Washington, DC.
 A. Youtz, Munhall, PA.
 Dr. P. Žemaitis, Conton, MI.

AUKOS LD PAREMTI

\$100 — Lietuvių Fondas.
 \$100 — A. Mikulskis, Cleveland, OH.
 Po \$20 — A. Mažulienė, San Diego Lietuvių klubas.
 \$10 — Stasys Damulis, Vista, Calif.
 R. D. Giedraitis, J. A. Valaičiai
 \$9 — J. Dženkaitis, LA.
 \$7 — K. Makūnas, London, Anglija.
 \$6.50 — A. Backer.
 Po \$5 — A. Dudoravičius, P. Pranys, A. M. A. Maskoliūnas, J. Čiurlionis, J. Stempužis.
 A. Dulskis, A. Gamziukas, A. Čepulis, Br. Dirmantas.
 A. Dimas, A. Valavičius.
 A. Kvečas, V. Gečas, V. Kavaliūnas.
 Po \$2 — J. Petronis, PA., J. Šileikis, P. K. Laucis.
 Po \$2 — K. Tamošiūnas, Dr. J. Sungaila, L. Kiaušas, A. Razutis.

—C—

Labai ačiū visiems parėmusiems LD žurnalo leidimą. Mūsų lietuviška spauda laikosi tik skaitytojų dosnia širdimi ir parama.

A. Skirius, leidėjas

BALTIC BAKERY

Juozas ir Aldona Anka — savininkai

4627 So. Hermitage CHICAGO, Illinois 60609 Telef. (212) LA3-1510
 2616 W. 69 Street, Chicago, Ill. 60629
 Telefonas: (312) 737-6784

— ir —

Siunčiame duoną ir raguolius į visas Amerikos dalis.

Madride kels perskirtų šeimų reikalą

Washingtonė veikianti amerikiečių sudarytoji Helsinkio komisija, vadinama Commission on Security and Cooperation in Europe, atsiuntė raštą Alto įstaigai, pranešdama, kad yra nusistatymas Madrido konferencijoje iškelti perskirtų šeimų klausimą. Komisija nori turėti paskutines informacijas apie tokias lietuvių perskirtas šeimas. Altas šias informacijas perteiks.

ALBINO MARKEVIČIAUS

apdraudos, namų pardavimo ir visos įstaigos nuo spalio mėnesio pradžios persikelia į naujas, didesnes patalpas

2802 Santa Monica Blvd.,
 Santa Monica, CA 90404
 Telefonas 828-7525

M & R Americana Ins. Service
 telef. 453-1735. Adresas 2802 Santa Monica Blvd., S. M.

Rūtos, Inc. Bend. ir Kalifornijos Liet. Kredito Sąjungos adr. yra 2802 Santa Monica Blvd., Santa Monica, CA 90404, telef. 828-7525.

TAUPLYKITE DABAR

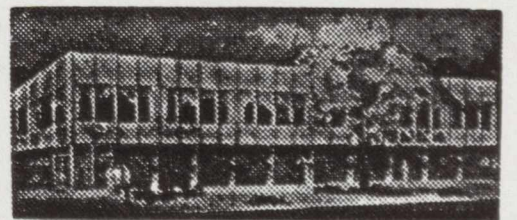
Pas mus ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekviename skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

3% — 8 metų su \$500.00, minimum 7 1/2% — 6 metų su \$500.00, minimum 7 1/2% — 4 metų su \$500.00, minimum 6 1/2% — 30 mėn. su \$500.00, minimum 6 1/2% — 1 metų su \$500.00, minimum

Savings Insrđ. to \$40,000 by FSLIC

Drive in facilities.

ST. ANTHONY**SAVINGS & LOAN ASSN.**

1447 So. 49th Court
 Cicero, Illinois 60650

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS
 sekretorius

Tel.: (312) 656-6330 ir 242-4395

LIETUVOS KANKINIŲ ŠVENTOVĖS BOKŠTAS MISSISSAUGO JE, ONT. KANADOJE.
Arch. dr. A. Kulpa.